

UCHWAŁA NR XXXIII/235/99

Rady Miasta Krakowa

z dnia 20 października 1999 r.

w sprawie Strategii Rozwoju Krakowa.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r. Nr 13 poz. 74, zm.: Dz. U. Nr 58 poz. 261, Nr 106 poz. 496 i Nr 132 poz. 622, z 1997 r. Nr 9 poz. 43, Nr 106 poz. 679, Nr 107 poz. 686, Nr 113 poz. 734, Nr 123 poz. 775, z 1998 r. Nr 155 poz. 1014, Nr 162 poz. 1126/ Rada Miasta Krakowa uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się:

- 1/ Strategię Rozwoju Krakowa - misja i cele główne - stanowiącą załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały,
- 2/ Średniookresowy Program Działań - stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Zobowiązuje się Zarząd Miasta Krakowa do wdrażania zadań zdefiniowanych w dokumentach wymienionych w §1 - stałych analiz i monitorowania ustaleń Strategii Rozwoju Krakowa oraz opracowania lub aktualizacji polityk branżowych w poszczególnych dziedzinach programowania.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Stanisław HANDZLIK

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XXXIII/235/99
Rady Miasta Krakowa z dnia 20 października 1999 r.

Zarząd Miasta Krakowa

STRATEGIA ROZWOJU KRAKOWA

misja i cele główne

sierpień 1999 r.

STRATEGIA ROZWOJU KRAKOWA

SPIS TREŚCI

PREAMBUŁA	3
1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE	4
2. ANALIZA SILNYCH I SŁABYCH STRON MIASTA	5
3. FUNKCJE METROPOLITALNE	7
4. MISJA MIASTA	9
5. UMACNIANIE METROPOLITALNYCH FUNKCJI KRAKOWA	10
6. CELE ROZWOJU	13

Preambuła

Wraz z przemianami ustrojowymi i społeczno - gospodarczymi, które dokonują się w naszym kraju od 1989 roku, Kraków uzyskał historyczną niepowtarzalną szansę stania się miastem o znaczeniu nie tylko regionalnym, ale i europejskim. Szansy tej nie wolno zaprzepaścić - jest to wielkie wyzwanie, ale zarazem możliwość uczynienia z naszego miasta miejsca szczególnego, zapewniającego mieszkańcom odpowiednie warunki życia i rozwoju.

Kraków jest miastem unikalnym, należy więc zwrócić uwagę na wszystkie jego niepowtarzalne cechy tworzące konglomerat materialnych świadectw historii kultury - dokonań jej twórców, ale także klimat miasta, wynikający z położenia, przestrzennego ukształtowania, ciągłości tradycji i przywiązania do niej mieszkańców. Są to elementy możliwe do opisanego, ale trudne do przedstawienia przy pomocy jednoznacznych mierników. Powinny stanowić podstawę dla wszelkich działań związanych ze strategią rozwoju miasta.

Dziedzictwo kulturowe Krakowa pozostaje nadal największym kapitałem, z którego Miasto powinno korzystać świadomie i z jasną wizją swego przyszłego miejsca na mapie zjednoczonej Europy.

Znaczenie Krakowa jako europejskiego ośrodka nauki, kultury, sztuki powinno stale być umacniane. Pełniąc od dawna tę funkcję na szczeblu krajowym, w nowej sytuacji gospodarczej i politycznej ma szansę stać się jednym z najważniejszych ośrodków Europy Środkowej i Wschodniej. Wykorzystać w tym celu może zarówno swoje tradycyjne związki z miastami Europy, jak i zawarte w ostatnich latach nowe umowy o współpracy.

Strategia Rozwoju Miasta powstaje w oparciu o wiedzę o jego wartościach, ale również wynika z analizy stanu społeczno - gospodarczego, prowadzącej do określenia silnych i słabych stron miasta oraz zagrożeń jego rozwoju.

Przez strategię rozwoju należy rozumieć określoną koncepcję świadomego i systemowego sterowania długookresowym rozwojem miasta. Na jej podstawie będą następnie precyzowane szczegółowe programy realizacyjne w zakresie opieki socjalnej, mieszkalnictwa, infrastruktury technicznej i społecznej oraz ochrony środowiska przyrodniczego.

Misja, jaką przyjęto dla miasta została sformułowana ze świadomością możliwości jej realizacji:

Umocnienie metropolitalnych funkcji Krakowa jako europejskiego ośrodka kultury, sztuki, nauki, turystyki, usług oraz nowoczesnego przemysłu i w oparciu o te atuty stworzenie warunków stałej poprawy jakości życia mieszkańców.

W ostatnich latach dostrzegamy wzrost znaczenia Krakowa na arenie międzynarodowej, a także w kraju. Obserwujemy również wzrost zainteresowania naszym miastem - jako potencjalnym miejscem inwestowania - przez światowe firmy. Zjawiska te pozwalają twierdzić, że poprawa warunków życia mieszkańców, o której mowa jest w przytoczonej misji, może być realna w najbliższej przyszłości. Pamiętając o konieczności rozwoju gospodarczego nie można zapomnieć o inwestycjach zapewniających wzrost infrastruktury Miasta, która ma służyć przede wszystkim stałym jego mieszkańcom.

Podjmując decyzje strategiczne pragniemy uwzględnić w nich problemy społeczności lokalnych. Zdajemy sobie sprawę, że dla mieszkańców Miasta zasadnicze znaczenie ma zatrudnienie z godziwym zarobkiem, dojazd do pracy i szkoły, lokalna droga, kanalizacja, oświetlenie, a nade wszystko bezpieczeństwo. Nie jest to jednak możliwe bez wzrostu zasobności Krakowa osiągniętego poprzez rozwijanie jego funkcji metropolitalnych. Rozwój miasta polegał będzie nie tylko na wdrażaniu nowych inwestycji, ale również na powstrzymaniu dekapitalizacji istniejącego potencjału urbanistycznego oraz infrastruktury. Widząc możliwości rozwoju nie lekceważymy zagrożeń, których zwalczanie powinno stać się jednym z priorytetów dla Władz Miasta. Tak abyśmy mogli żyć w mieście bezpiecznym, stwarzającym coraz lepsze warunki życia i możliwości rozwoju jego mieszkańców.

1. Założenia ogólne

Zmiany zachodzące w Polsce, w tym reforma administracji publicznej i rosnące znaczenie władz samorządu terytorialnego uświadamiają konieczność kreowania nowoczesnego rozwoju regionów. Władze lokalne, dysponując odpowiednimi narzędziami szeroko pojętego procesu zarządzania, mogą wspomagać ten rozwój, mając świadomość celów, które zamierzają osiągnąć w określonej perspektywie czasowej.

Opracowana Strategia Rozwoju Krakowa jest w swoich założeniach podstawowym dokumentem planistycznym Gminy, którego zadaniem jest określenie kierunków rozwoju miasta we wszystkich aspektach jego funkcjonowania, zarówno w skali metropolitalnej jak i w sferze funkcji wewnętrznych miasta. Przyjęte w strategii założenia będą bazą dla stworzenia średnio i krótkoterminowych planów działania Miasta zarówno w sferze społeczno - gospodarczej jak i finansowo - inwestycyjnej.

Opracowywana Strategia Rozwoju Krakowa w swojej końcowej edycji składa się z dwóch części:

- części określającej plany miasta tzn. Misji Miasta i głównych celów rozwojowych do których miasto zmierza. Cele te zostały odniesione do metropolitalnych funkcji miasta,
- Średniokresowego programu działań - opisującego cele szczegółowe i kierunki działań w rozbiciu na dziedziny programowania związane z poszczególnymi aspektami funkcjonowania miasta.

Strategia lokalna musi być wpisana w długofalową strategię rozwoju kraju i regionu, i jedynie zachowanie spójności działań na nakładających się obszarach przynosi konkretne korzyści społeczno-gospodarcze. Opracowując Strategię Rozwoju Krakowa wzięto pod uwagę dokumenty określające rozwój państwa i regionu oraz dotychczasowe dokonania w sferze planowania długofalowego w Krakowie. Wykorzystano przede wszystkim „Zarys strategii rozwoju Polski do 2010 roku” oraz koncepcję polityki przestrzennego zagospodarowania kraju „Polska 2000 plus”. Ponieważ w obecnych granicach administracyjnych województwa małopolskiego nie opracowano jeszcze dokumentu planistycznego, który określałby strategiczne cele rozwoju regionu, w pracach nad Strategią Rozwoju Krakowa wykorzystano dotychczasowe opracowania o charakterze strategicznym, w tym „Strategię zrównoważonego rozwoju województwa krakowskiego” oraz założenia do Strategii Rozwoju Małopolski na lata 2000-2006.

Doświadczenia realizacyjne zarówno w sferze przestrzennej jak również społeczno-gospodarczej i finansowej wskazują, iż sukces pojawia się wszędzie tam, gdzie działania są poprzedzone głębokim, dobrze przygotowanym programem strategicznym. Dotyczy to nie tylko samego sformułowania celów strategicznych, lecz także określenia celów cząstkowych, priorytetów i sposobów dochodzenia do założonych efektów. W związku z tym przyjęto założenie, że pomyślny i harmonijny rozwój Miasta jest ściśle uzależniony od prawidłowo przygotowanych:

- **Strategii Rozwoju Krakowa** rozumianej jako zespół zintegrowanych celów rozwojowych, określonych przy świadomości wszystkich uwarunkowań oraz sposobów ich osiągnięcia,
- **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa** mającego zapewnić właściwe warunki przestrzenne dla realizacji celów strategicznych.

Wychodząc z założenia, że rozwój społeczno-gospodarczy wynika nie tylko z potencjału Miasta, ale zależy także od właściwego rozpoznania i wykorzystania szans rozwojowych, opracowanie Strategii Rozwoju Krakowa poprzedzono analizą stanu istniejącego i przewidywanych tendencji rozwojowych. Podstawową bazą dla tej fazy opracowania były materiały analityczne i informacje zebrane do kolejnych edycji „Raportu o Stanie Miasta Krakowa” oraz uwarunkowania rozwoju analizowane w ramach przygotowywania „Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa”.

W trakcie prac nad Strategią, podjęto się również zadań mających na celu:

- określenie roli procesów rynkowych i obszarów, w których konieczna jest interwencja publiczna,
- wskazanie zadań, które powinny zostać zadaniami publicznymi, a które należy powierzyć sektorowi prywatnemu (komercyjnemu),
- opracowanie nowego podejście do finansowania rozwoju, w tym pełniejszego wprowadzenia finansowania inwestycji publicznych w układzie publiczno-prywatnym.

Kraków jako miasto o wyjątkowej wartości kulturalnej i niezwykłym potencjale osobowości twórczych, naukowych, artystycznych oraz przedstawicieli życia gospodarczego wymaga stworzenia możliwości ich aktywnego udziału w ukierunkowaniu rozwoju i tworzeniu przyszłego obrazu Miasta.

Podstawą formułowania Strategii Rozwoju Krakowa było poszukiwanie odpowiedzi na pytanie jak działać w nadchodzących latach, aby osiągnąć wyznaczone cele i zrealizować zapisane zadania. Opracowana Strategia koncentruje się wokół działań, które przyspieszą rozwój Krakowa i nadadzą mu właściwy kierunek. Strategia wskazuje priorytetowe zadania stojące przed władzami Miasta. Stanowi ona również ofertę dla innych środowisk i instytucji krakowskich wykraczającą poza rutynowy zakres działania władz samorządowych. Przyjęcie przez Radę Miasta "Strategii Rozwoju Krakowa" oraz "Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa" umożliwi wkroczenie w nowe tysiąclecie z dokumentami pozwalającymi na ukierunkowane i sprawne sterowanie zrównoważonym rozwojem Miasta, a przez to zapewnienie mieszkańcom lepszych warunków życia.

2. Analiza silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwojowych Krakowa

W celu opracowania prawidłowej Strategii konieczne było wyznaczenie możliwych scenariuszy rozwoju. Przeprowadzona analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, słabych i silnych stron Krakowa pozwoliła wykonać to zadanie jak najpełniej. Wyniki tej analizy stały się podstawą do przyjęcia misji rozwoju i określenia celów głównych.

Silne strony:

- 1/ bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe,
- 2/ powszechnie postrzegane piękno oraz specyficzny „klimat” miasta,
- 3/ atrakcyjność otoczenia krajobrazowego i przyrodniczego,
- 4/ wielofunkcyjny charakter miasta,
- 5/ ugruntowana, wysoka pozycja Krakowa jako ośrodka kultury i sztuki,

- 6/ bogaty potencjał krakowskiego środowiska naukowego i edukacyjnego,
- 7/ atrakcyjność życia miejskiego w obszarze unikatowego w skali światowej historycznego centrum,
- 8/ stabilna, dobra ocena zdolności kredytowej miasta (wysoki rating finansowy miasta),
- 9/ korzystny klimat inwestycyjny,
- 10/ istniejąca bogata baza gastronomiczna,
- 11/ dobrze rozwinięta, różnorodna sieć handlowa,
- 12/ niski poziom bezrobocia, na tle innych miast zagrożonych restrukturyzacją dużych zakładów pracy,
- 13/ obecność placówek konsularnych wielu państw,
- 14/ szybkie i o dużej częstotliwości połączenie kolejowe Inter-City z Warszawą,
- 15/ codzienne połączenia lotnicze z głównymi portami w Europie (Frankfurt, Zurich, Paryż, Londyn, Kopenhaga, Rzym) oraz codzienne bezpośrednie loty transatlantyckie (Nowy York, Chicago, Toronto).

Słabe strony:

- 1/ niewydolność systemu komunikacyjnego,
- 2/ niekorzystna struktura zatrudnienia (zbyt duże zatrudnienie w nie zrestrukturyzowanym sektorze przemysłu tradycyjnego), generującym osoby niemobilne zawodowo,
- 3/ niewystarczająco infrastruktura hotelowa i kongresowa,
- 4/ istotne braki w infrastrukturze technicznej,
- 5/ słaba dynamika w budownictwie mieszkaniowym,
- 6/ zanieczyszczenie środowiska naturalnego,
- 7/ niski wskaźnik zieleni przypadający na mieszkańca,
- 8/ oznaki dezintegracji struktury przestrzennej i konfliktów z tym związanych,
- 9/ zbyt mały udział kapitału zagranicznego zainwestowanego w Krakowie,
- 10/ zbyt słabo rozwinięta sieć informacji turystycznej.

Szanse rozwojowe:

- 1/ pełniejsze wykorzystanie wartości dziedzictwa historycznego i kulturowego,
- 2/ atrakcyjne środowisko miejskie dla biznesmenów (dostępność miejsc codziennych spotkań, optymalna skala wielkości miasta),
- 3/ potencjał intelektualny (ośrodek kulturalny i naukowy w różnych dziedzinach),
- 4/ korzystne położenie:
  - w aglomeracji śląsko – krakowskiej (w zasięgu komunikacyjnym – około 5-6 mln mieszkańców),
  - w układzie międzynarodowym (Lwów, Praga, Budapeszt, Bratysława, Wiedeń),
  - przy autostradzie A4 łączącej Niemcy z Ukrainą,
  - u podnóża Karpat (ze względów turystycznych),
- 5/ rozwój sektora usługowego (w tym sektora usług bankowych oraz konsultingowych),
- 6/ rozwój przemysłu opartego na wysokich technologiach,
- 7/ rozwój sektora turystyki i instytucji turystycznych o pożądanym przez miasto charakterze (turystyka wykorzystująca atrakcje kulturalne i historyczne miasta i okolicy oraz turystyka kongresowa i biznesowa),
- 8/ rozwijanie Krakowa jako ośrodka życia duchowego.

Zagrożenia rozwojowe:

- 1/ niewłaściwy sposób przeprowadzenia procesu restrukturyzacji i prywatyzacji Huty im. T. Sendzimira (jak również innych większych zakładów przemysłowych i firm budowlanych), który wywołać może niekontrolowane negatywne procesy społeczne, tzn.:
  - bezrobocie,
  - kryminogenność,
  - pauperyzację ludności,
- 2/ problemy komunikacyjne w mieście,
- 3/ odpływ wykwalifikowanej kadry do atrakcyjniejszych ośrodków gospodarczych,
- 4/ pogarszanie się stanu bezpieczeństwa,
- 5/ słabe wyposażenie władz miasta w instrumenty pozwalające na realizację zamierzeń (wiele działań, które wspomagają wypełnianie funkcji metropolitalnych leży w kompetencjach władz marszałkowskich i wojewódzkich),
- 6/ niekontrolowany napływ ludności z obszarów rolniczych południowej Polski.

3. Funkcje metropolitalne

Dokonująca się w ostatnich latach transformacja ustrojowa Polski spowodowała zmianę sytuacji wielkich miast. W wyniku tego Kraków ponownie stanął przed szansą wzmocnienia swoich funkcji metropolitalnych¹. Kraków powinien możliwie jak najpełniej skorzystać z tej szansy, stając się ośrodkiem regionalnym o charakterze międzynarodowym i we współpracy z gminami ościennymi tworzyć i realizować nowoczesną politykę rozwoju regionu.

Aby zrozumieć jakie jest współczesne znaczenie metropolii, należy spojrzeć na proces rozwoju przez pryzmat funkcji /ról/ wypełnianych przez miasta metropolitalne. W uproszczeniu można powiedzieć, że metropolie są tymi miejscami, gdzie tworzone są nowe idee i gdzie podejmowane są decyzje determinujące zdarzenia o charakterze co najmniej regionalnym. Każda z wymienionych poniżej funkcji metropolitalnych ma swoją siłę i zakres oddziaływania na otoczenie. Częstokroć funkcje te są komplementarne i wpływają synergicznie na rozwój regionu.

Typ funkcji	Zakres oddziaływania
1.	2.
1. funkcja polityczna	<i>związana z ustrojem prawno-politycznym</i> Kraków wypełnia tę funkcję stając się siedzibą placówek dyplomatycznych i instytucji międzynarodowych
2. funkcja duchowa i dziedzictwa kulturowego	<i>związana z dziedzictwem kulturowym, tradycją i historią miasta, siedzibą biskupstwa, miejscami kultu różnych religii</i> polskie doświadczenie uczy, że stolica duchowa nie musi być tożsama ze stolicą polityczną; uniwersalne, wielokulturowe dziedzictwo i tradycja stołeczności Kraków jest więc podstawą do kształtowania i rozszerzania wpływu Miasta na region

¹ W Strategii Rozwoju Krakowa posłużono się klasyfikacją funkcji metropolitalnych dokonaną przez A. Klasika w pracy pn. *Metropolitalne funkcje Krakowa*

1.	2.
3. funkcja administracyjna	<p><i>związana z ustrojem administracyjnym i wykonywaniem zadań publicznych o zasięgu i znaczeniu regionalnym</i></p> <p>Kraków jest obecnie ważnym ośrodkiem administracyjnym; będąc siedzibą władz wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz innych urzędów, instytucji administracyjnych i gospodarczych o zasięgu ponad lokalnym</p>
4. funkcja kulturalna	<p><i>związana z wypełnianiem roli stolicy kulturalnej regionu</i></p> <p>Kraków, będąc skarbnicą dóbr kultury narodowej, posiada ogromny potencjał twórczy, którego europejskie oddziaływanie jest niekwestionowane</p>
5. funkcja naukowa	<p><i>związana z rozwojem technologii i procesów innowacyjnych</i></p> <p>Kraków jest znanym ośrodkiem uniwersyteckim i naukowo-badawczym, wykorzystanie tego potencjału jest podstawą tworzenia centrów naukowo-technicznych, parków technologicznych i placówek rozwojowych</p>
6. funkcja turystyczna	<p><i>związana z przestrzenią kulturową i przyrodniczą</i></p> <p>przestrzeń historyczno-kulturowa Krakowa i okolic w połączeniu z wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi jest podstawą kształtowania nowych produktów turystycznych i rozwoju turystyki o zasięgu krajowym i międzynarodowym</p>
7. funkcja edukacyjna	<p><i>związana z tradycją akademicką i poziomem kształcenia szkół i uczelni</i></p> <p>wysoki status krakowskich uczelni oraz poziom wykształcenia mieszkańców jest podstawą budowania potencjału intelektualnego i regionu</p>
8. funkcja gospodarcza	<p><i>związana z bazą ekonomiczną i gospodarczą</i></p> <p>kształtowanie wizerunku Krakowa jako ośrodka będącego siłą napędową rozwoju regionu jest szansą dla budowy naukochłonnych gałęzi przemysłu i zaawansowanych technologii, kształtowania centrów handlu i usług oraz rozwijania międzynarodowej współpracy gospodarczej</p>
9. funkcja finansowa	<p><i>związana z sektorem bankowym, ubezpieczeniowym i ośrodkami dyspozycji finansowej</i></p> <p>skupienie w Krakowie centrów biznesowo-finansowych może stanowić bazę dla wzrostu znaczenia regionalnego Miasta i jego rozwoju jakościowego</p>

1.	2.
10. funkcja komunikacyjna	<i>związana z wielkością i rangą węzłów transportowo-logistycznych</i> Kraków ma szansę wykorzystać swoje położenie i rozwinąć konieczną infrastrukturę dla stworzenia ważnego węzła komunikacyjnego o zakresie regionalnym
11. funkcja informacyjna	<i>związana z centrami telekomunikacyjnymi, informacyjnymi i multimedialnym (w tym tradycyjne mass-media)</i> Kraków powinien skorzystać ze swego położenia w Europie stając się ośrodkiem rozwoju branży medialnej silnie oddziaływującym na cały region

W wyniku takiego rozumienia funkcji metropolitalnych wszystkie działania w zakresie rozwoju naszego miasta powinny zostać skierowane na zniwelowanie słabych stron i zagrożeń oraz wzmocnienie silnych stron poprzez wykorzystanie szans rozwojowych. W związku z tym Strategia Rozwoju Krakowa została skonstruowana tak, aby bezpośrednio z jej zapisów wynikały działania mające na celu osiągnięcie założonych celów głównych poprzez aktywne wypełnianie funkcji metropolitalnych.

4. Misja Miasta

Opracowane dotychczas w Krakowie dokumenty o charakterze strategicznym określały misję miasta, która zakładała:

„Poprawę jakości życia mieszkańców oraz przywrócenie Krakowowi jego rangi jako liczącego się w skali światowej ośrodka kultury, sztuki i nauki a także nowoczesnego pojętego centrum turystyki i życia gospodarczego”.

Poprawa jakości życia mieszkańców jest procesem ciągłym i aktualnym na każdym etapie rozwoju Miasta. Jest ona celem, który może być realizowany jako wynik przyjętej strategii rozwoju. Budując zatem Strategię Rozwoju Krakowa należało odpowiedzieć na pytanie, co może umożliwić poprawę życia jego mieszkańców. Analiza silnych stron Miasta oraz jego szans rozwojowych doprowadziła do przekonania, że może to być wynikiem umacniania metropolitalnych funkcji Krakowa o charakterze ponadregionalnym.

Przyjmuje się zatem, że na obecnym etapie rozwoju Krakowa, misja miasta przyjmuje następujące brzmienie:

Umocnienie metropolitalnych funkcji Krakowa jako europejskiego ośrodka kultury, sztuki, nauki, turystyki, usług oraz nowoczesnego przemysłu i w oparciu o te atuty stworzenie warunków stałej poprawy jakości życia mieszkańców

Okres ostatnich kilku lat dostarcza dowodów, że tak określona misja Miasta jest możliwa do realizacji. Jest ona zgodna z tezą zawartą w założeniach do „Strategii Województwa Małopolskiego na lata 2000-2006”, która stwierdza, że „Metropolitalny rozwój Krakowa jest szansą przyspieszenia zmian strukturalnych w Małopolsce i w dużym stopniu

warunkuje konkurencyjność całego regionu”. Coraz bardziej widoczna jest obecność Krakowa w europejskich inicjatywach, wzrasta generalna dostępność miasta, w tym dzięki rozwojowi powietrznych dróg transportowych, zacieśnia się i rozwija współpraca z innymi miastami metropolitalnymi Europy. Nastąpiło przyjęcie Krakowa do grupy „METREX”, dwudziestu miast metropolitalnych będących ważnymi ośrodkami państw Unii, co wskazuje na docenianą na forum europejskim rangę Miasta. Jej potwierdzeniem jest ustanowienie Krakowa Miastem Kultury Europejskiej w roku 2000, a także odbywanie w Krakowie coraz większej ilości wydarzeń artystycznych o europejskiej randze. Ponadto inwestowanie w Krakowie takich potentatów światowych jak Tishman Speyer Properties, Motorola, Delphi, Philip Morris, Electricite de France, Pliva nie wspominając o sieci innych zagranicznych firm, powoduje ciągły wzrost zainteresowania Miastem i wzmacnia dzięki temu pozycję konkurencyjną Krakowa na rynku europejskim.

Wszystkie te zjawiska pozwalają stwierdzić, że poprawa warunków życia mieszkańców Krakowa może być skutkiem jego rosnącej roli i znaczenia jako liczącego się w skali światowej ośrodka kultury, sztuki, nauki oraz nowoczesnie pojętego centrum turystyki i życia gospodarczego.

5. Umacnianie metropolitalnych funkcji Krakowa

Przyjęta misja Miasta stanowi wyzwanie, aby Kraków w wypełnianiu funkcji metropolitalnych na tle innych miast regionu (krajowych i zagranicznych) stał się **miastem konkurencyjnym**. Stałe **zwiększanie konkurencyjności** Miasta w wybranych dziedzinach i funkcjach musi być podstawowym kryterium podejmowanych decyzji rozwojowych.

Należy mieć nadzieję, że w wyniku tych procesów Kraków stanie się rozpoznawalnym w regionie i Europie **celem** w przeciwieństwie do bycia „miejscem po drodze”, a więc stanie się miastem, do którego się zmierza, miejscem organizowania spotkań, konferencji i kongresów oraz celem podróży o różnym charakterze (turystycznym, naukowym, kulturalnym i biznesowym).

Typ funkcji	Proponowane działania programowe	Proponowane inwestycje
Funkcja polityczna	<ul style="list-style-type: none"> - Stwarzanie warunków dla przyciągania przedstawicielstw dyplomatycznych. - Starania o zlokalizowanie w Krakowie siedzib instytucji międzynarodowych. - Promowanie Krakowa jako jednego z istotnych w Europie Środkowej miast w strukturze Unii Europejskiej. - Stwarzanie warunków dla rozwoju regionalnej współpracy Krakowa i gmin okolicznych oraz całego regionu śląsko-krakowskiego.	<ul style="list-style-type: none"> - Konieczne dla stworzenia podstaw działania instytucji zagranicznych i międzynarodowych - Infrastruktura nieodzowna dla organizowania dużych spotkań międzynarodowych

Typ funkcji	Proponowane działania programowe	Proponowane inwestycje
Funkcja duchowa i dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> - Wskazanie na uniwersalny, a nie tylko narodowy charakter dziedzictwa kulturowego Krakowa. - Program rewitalizacji wybranych obszarów miasta i jego tkanki urbanistycznej. - Program promocji dziedzictwa Krakowa. - Program rozwoju i promocji kolekcji muzealnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rewitalizacja Krakowa w obrębie miasta XIX wiecznego - Rewaloryzacja i modernizacja obiektów zabytkowych - Budowa i modernizacja muzeów - Rewitalizacja Kazimierza - Rewaloryzacja pomników miejskich
Funkcja administracyjna	<ul style="list-style-type: none"> - Program współpracy z samorządem wojewódzkim. - Program współpracy z gminami sąsiednimi. - Program aktywnej polityki władz Miasta wobec Polonii. 	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie infrastruktury dla funkcjonowania urzędów administracyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym - Budowa centrów biurowych - Rozbudowa Małopolskiego Systemu Informacji Przestrzennej
Funkcja kulturalna	<ul style="list-style-type: none"> - Program realizacji dużych projektów kulturalnych, zwłaszcza o charakterze festiwalowym. - Program aktywnego zarządzania istniejącymi zasobami muzealnymi, ściąganie kolekcji itp. - Program aktywizacji działania środowisk kulturalnych i jednostek kultury. - Program mecenatu Miasta nad kulturą. - Program rozwoju wielorakich form działalności kulturalnej mogącej w Krakowie stanowić szeroki rynek pracy. - Organizacja targów sztuki. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa centrum koncertowego - Budowa wielofunkcyjnej hali widowiskowej - Modernizacja i adaptacja budynków zabytkowych na cele kulturalne - Modernizacja i rozbudowa instytucji kultury
Funkcja naukowa	<ul style="list-style-type: none"> - Integracja środowiska naukowego i szkół wyższych Krakowa. - Program wykorzystania potencjału intelektualnego dla restrukturyzacji przemysłu i rozwoju gospodarczego. - Rozwój centrów naukowo-technicznych, parków technologicznych i placówek rozwojowych. - Kraków jako centrum wydawnictw naukowych. - Kraków jako ośrodek kongresów naukowych. - Stworzenie krakowskiej bazy informacji naukowej. - Biblioteka Jagiellońska jako instytucja ogólnopolska. - Rozwijanie możliwości kształcenia studentów zagranicznych, w tym polonijnych. - Tworzenie systemu kwater studenckich. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa III Kampusu UJ. - Rozbudowa obiektów akademickich. - Budowa obiektów nieodzwonnych dla organizacji kongresów naukowych. - Modernizacja i komputeryzacja bibliotek naukowych. - Budowa domów studenckich jako przedsięwzięć komercyjnych.

Typ funkcji	Proponowane działania programowe	Proponowane inwestycje
Funkcja turystyczna	<ul style="list-style-type: none"> - Program tworzenia i promocji nowych produktów turystycznych. - Kraków jako miejsce spotkań międzynarodowych. - Kraków centrum turystyki pielgrzymkowej. - Program wykorzystania Krakowa jako bazy dla turystyki w regionie południowo-wschodnim kraju oraz środkowo-wschodnim Europy. - Program marketingu Miasta. - Program oznakowania Miasta. - Partnerskie współdziałanie Miasta z firmami turystycznymi. - Poprawianie dostępności komunikacyjnej Miasta. - Rozwijanie czarterowych połączeń lotniczych. - Usprawnienie parkowania samochodów osobowych i autokarów 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowa sieci hotelowej. - Budowa Centrum Informacji Turystycznej - Wdrożenie kompleksowego systemu informacji turystycznej, w tym elektronicznej. - Tworzenie internetowej sprzedaży usług turystycznych. - Budowa centrum kongresowego. - Budowa obiektów rekreacyjnych i sportowych. - Budowa hali wielofunkcyjnej. - Budowa parkingów.
Funkcja edukacyjna	<ul style="list-style-type: none"> - Konkurencyjność jakości kształcenia w porównaniu z innymi ośrodkami. - Tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju szkół kształcących w językach obcych. - Równoprawny i równomierny rozwój wszystkich szkół niezależnie od organu prowadzącego. - Rozwijanie szkolnictwa specjalistycznego zgodnego z zapotrzebowaniem społecznym w regionie. - Poprawianie warunków funkcjonowania szkolnictwa specjalnego. - Rozwijanie możliwości kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego nauczycieli. - Tworzenie warunków dla młodzieży pochodzącej z terenu województwa małopolskiego dla uczestnictwa w różnych formach kształcenia w szkołach krakowskich. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowa i modernizacja bazy dydaktycznej. - Modernizacja i rozwijanie krakowskiej sieci internatów z przeznaczeniem dla młodzieży szkolnej. - Budowa kompleksu dydaktycznego o zasięgu regionalnym (Copernicanum - jako interaktywne muzeum nauki i techniki).
Funkcja gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> - Program pozyskiwania inwestorów działających w zakresie zaawansowanych technologii. - Prowadzenie aktywnej polityki władz Miasta na rzecz wzrostu innowacyjności i potencjału gospodarczego. - Program wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. - Tworzenie systemu informacji gospodarczej i szkoleń. - Utworzenie regionalnego centrum handlowego (giełdy towarowe, hurt). - Tworzenie regionalnego centrum usługowego. - Kraków regionalnym centrum targowym. - Kraków siedzibą ważnych instytucji życia gospodarczego regionu. - Utworzenie w Krakowie znaczącego międzynarodowego arbitrażu gospodarczego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa infrastruktury technicznej na obszarach parków technologicznych - Budowa powierzchni biurowych - Budowa giełdy rolnej - Budowa kompleksu targowo-wystawienniczego

Typ funkcji	Proponowane działania programowe	Proponowane inwestycje
Funkcja finansowa	<ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie regionalnego centrum finansowego (siedziby central banków, biur maklerskich i brokerskich, firm ubezpieczeniowych). - Prowadzenie aktywnej polityki władz Miasta na rzecz wzrostu innowacyjności i potencjału gospodarczego. - Kraków ośrodkiem decyzji finansowych, gospodarczych i obrotu finansowego. - Utworzenie Regionalnego Funduszu Inwestycyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa centrów biurowych. - Budowa sieci informatycznej Miasta.
Funkcja komunikacyjna	<ul style="list-style-type: none"> - Program poprawy dostępności Miasta: lotniczej, kolejowej i drogowej. - Przejęcie przez miasto wojskowego lotniska w Balicach. - Program wykorzystania położenia Krakowa jako ośrodka leżącego na trasie połączeń międzynarodowych. - Program wykorzystania Wisły jako drogi transportowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dokończenie budowy południowego obejścia autostradowego. - Budowa północnego obejścia autostradowego. - Rozbudowa lotniska Kraków – Balice. - Budowa linii kolejowej przez Piekiełko. - Uruchomienie dodatkowych połączeń InterCity Kraków – Katowice. - Budowa drogi szybkiego ruchu Kraków – Cieszyn. - Budowa drogi szybkiego ruchu Kraków – Zakopane. - Budowa drogi szybkiego ruchu Kraków – Warszawa. - Budowa Kanału Krakowskiego.
Funkcja informacyjna	<ul style="list-style-type: none"> - Kraków centrum informacyjnym regionu (stacje telewizyjne, radiowe, wydawnictwa prasowe). - Dążenie do emisji z Krakowa programu telewizyjnego o zasięgu ogólnopolskim lub satelitarnym (TV2 lub Telewizja Polonia). - Kraków jako centrum wydawnicze i poligraficzne. - Kreowanie przemysłu multimedialnego 	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa koniecznej infrastruktury, zapewniającej możliwość lokalizacji obiektów związanych z działalnością przemysłu multimedialnego.

Utrzymanie wielofunkcyjnego modelu Miasta przy jednoczesnym rozwijaniu jego funkcji metropolitalnych stanowi podstawowe założenie przyjęte w Strategii Rozwoju Krakowa.

6. Cele rozwoju

O perspektywach rozwoju miasta decyduje wspólnie siedem podstawowych procesów:

- wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia,
- wzrost aktywności inwestycyjnej,
- rozwój technologiczny i procesy innowacyjne,
- rozwój usług i zasobów społecznych,
- ekorozwój i poprawa jakości środowiska,
- wzrost poziomu i jakości życia,
- wzbogacanie tożsamości i procesy integracyjne.

Nadrzędnymi **celami strategicznymi**, wynikającymi z deklarowanej misji są:

1. Utrwalenie i ukształtowanie tożsamości Krakowa w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego i historycznego oraz wartości środowiska przyrodniczego.
2. Stworzenie warunków zwiększenia atrakcyjności Krakowa i wzrostu jego konkurencyjności.

Cele te osiągnięte zostaną poprzez zapewnienie sprawnego funkcjonowania Miasta jako złożonego systemu urbanistycznego, co wiąże się z odpowiednim rozdziałem środków na wydatki bieżące, strategiczne wydatki inwestycyjne oraz bieżące utrzymanie infrastruktury miejskiej.

Przyjęta misja Krakowa oraz nadrzędny cel strategiczny powinny być osiągnięte poprzez realizację **celów głównych**, które mają zasadnicze znaczenie, szczególnie w zakresie tworzenia standardów niezbędnych dla osiągnięcia poziomu życia w mieście porównywalnego z europejskimi ośrodkami metropolitalnymi.

Stąd też jako **równorzędne cele główne** (cele I-go rzędu) wyznaczono:

- **Ochrona i kształtowanie dóbr i wartości kultury, środowiska oraz krajobrazu Krakowa.**
- **Wzrost potencjału gospodarczego i ekonomicznego Krakowa.**
- **Zapewnienie dogodnych warunków i wysokiej jakości życia w Krakowie.**
- **Wzrost rangi Krakowa jako liczącego się ośrodka regionalnego i europejskiego.**

Perspektywiczny rozwój miasta można określić przy pomocy scenariuszy rozwoju, które są opisem jego możliwej przyszłości. W opracowanej Strategii skupiono uwagę na zjawiskach i procesach, które określają przyszły poziom rozwoju, a zwłaszcza tych, które determinują lub dynamizują jego tempo. Zjawiska te podzielono na trzy grupy:

- wpływające na stopień zaspokojenia przyszłych potrzeb, np. wielkość dochodów mieszkańców, warunki mieszkaniowe, standard świadczonych usług socjalno-bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych,
- przyczyniające się do występowania różnego rodzaju ograniczeń i powstawania barier rozwojowych, np. stan środowiska, zasięg infrastruktury technicznej,
- wpływająca na przemiany strukturalne i przestrzenne, np. w gospodarce lokalnej, zagospodarowaniu przestrzeni.

W wyniku zastosowanej analizy określono cele II-go rzędu i pesymistyczny scenariusz, niekorzystnych trendów i zagrożeń rozwojowych, będący skutkiem zaniechania działań.

Cele główne (I rzędu)	Cele II rzędu	Skutki odstąpienia od działania
<p>Ochrona i kształtowanie dóbr i wartości kultury, środowiska oraz krajobrazu Krakowa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie i kształtowanie w zgodności z tożsamością miasta jego „ducha” i „klimatu”. - Ochrona i rewaloryzacja zabytkowych zasobów oraz panoramy i sylwety miasta, ze szczególnym uwzględnieniem Śródmieścia. - Kształtowanie elementów stanowiących o tożsamości oraz odrębności przestrzennej i charakterze miasta. - Kształtowanie spójnej kompozycji miasta oraz tworzenie nowych, wartościowych przestrzennie zespołów zabudowy identyfikujących przestrzeń w ramach tradycyjnych dzielnic i historycznych zespołów osiedleńczych oraz we współczesnych zespołach urbanistycznych o szczególnym charakterze. - Rehabilitacja przestrzenna i rewitalizacja obszarów zdegradowanych. - Zapewnienie takich warunków gospodarowania środowiskiem, które spełni wymogi zrównoważonego rozwoju. - Zapewnienie warunków zachowania szczególnie cennych zasobów i wartości środowiska przyrodniczego. - Zabezpieczenie miasta przed powodzią. 	<ul style="list-style-type: none"> - zanik unikalnego ducha i klimatu miasta, - niezadowalająca ranga Krakowa jako ośrodka kulturotwórczego, - zmniejszenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej Krakowa, - pogorszenie wartości komponentów środowiska, - rozwój miasta niezgodny z zasadami ochrony środowiska, - dewaloryzacja i degradacja zasobów zieleni, - pogorszenie stanu zdrowotnego mieszkańców, - brak spójności funkcjonalnej Miasta, - degradacja terenów miejskich, - dezintegracja struktur społecznych, - spadek jakości życia mieszkańców w osiedlach mieszkaniowych, - wzrost patologii społecznej i przestępczości.
<p>Wzrost potencjału gospodarczego i ekonomicznego Krakowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost gospodarczy i utrzymanie różnorodności gospodarki Krakowa oraz zwiększenie ogólnej efektywności i światowej konkurencyjności preferowanych sektorów, w szczególności sektora wysokich technologii. - Rozwój nowoczesnych, innowacyjnych i proekspansyjnych sektorów przemysłowych nie stwarzających zagrożenia dla środowiska. - Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. - Stymulowanie rozwoju nowoczesnych form prawnych dla dużych przedsiębiorstw. - Rozwój usług specjalistycznych i około biznesowych na potrzeby mieszkańców i regionu. - Stałe podnoszenie wiarygodności kredytowej Miasta. - Wzrost dochodu przypadającego na jednego mieszkańca Miasta. - Aktywizacja rynku obrotu nieruchomości oraz rozwój nowoczesnego budownictwa przemysłowego, mieszkaniowego i komunalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - recesja w gospodarce lokalnej i w efekcie zubożenie społeczeństwa, - spadek konkurencyjności gospodarki miasta, - wystąpienie monokultury w gospodarce miasta, - małe zainteresowanie Krakowem jako miejscem lokalizacji inwestycji, - zmniejszenie napływu kapitału krajowego i zagranicznego, - wzrost liczby bezrobotnych, - nasilenie niepożądanych zjawisk społecznych, - regresja w budownictwie mieszkaniowym i usługowym.

Cele główne (I rzędu)	Cele II rzędu	Skutki odstąpienia od działania
<p>Zapewnienie dogodnych warunków i wysokiej jakości życia w Krakowie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój przestrzenny i przekształcanie miasta oraz zahamowanie degradacji i poprawa standardów życia w zespołach zabudowy mieszkaniowej, - zapewnienie przestrzennych warunków rozwoju ośrodków naukowo-akademickich, w powiązaniu z parkami technologicznymi oraz specjalną strefą ekonomiczną i obszarami strategicznymi, - rozwój i usprawnienie systemu powiązań komunikacyjnych, zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu podróży oraz zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko, - zwiększenie roli komunikacji zbiorowej i poprawa standardu obsługi przewozów pasażerskich, - stworzenie pewnych i niezawodnych systemów gospodarki komunalnej oraz zapewnienie pełnej dostępności infrastruktury, - podniesienie jakości i zakresu usług publicznych i komercyjnych do poziomu odpowiadającego metropolitalnej i ponad-lokalnej roli i randze miasta oraz aspiracjom w zakresie poziomu życia mieszkańców, - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i porządku publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - powstawanie rozproszonych enklaw zabudowy, - spadek jakości życia mieszkańców w osiedlach, - degradacja terenów miejskich i dekapitalizacja zasobów mieszkaniowych, - narastanie dysproporcji pomiędzy dzielnicami, - pogorszenie warunków bytowych, - dezintegracja społeczności lokalnej, - odpływ zamożniejszy i wykształconych osób z Miasta, - spadek jakości świadczonych usług i wzrost cen tych usług w wyniku wzrostu kosztów własnych podmiotów, - niedostosowanie usług społecznych do oczekiwań mieszkańców, - spadek znaczenia Krakowa jako silnego ośrodka naukowo-badawczego, - słabe związki nauki z praktyką życia społecznego, - zmieszenie atrakcyjności ofert edukacyjnych, - powstawanie kolejnych utrudnień w poruszaniu się po Mieście, - szybka dekapitalizacja dróg, - pogorszenie stanu środowiska w wyniku emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, - brak dostępności terenów pod inwestycje publiczne i prywatne, - niepełne wykorzystanie istniejących systemów infrastruktury technicznej, - WZrost kosztów usług komunalnych, - wzrost kosztów budownictwa mieszkaniowego i usługowego, - obniżenie tempa budownictwa mieszkaniowego.

Cele główne (I rzędu)	Cele II rzędu	Skutki odstąpienia od działania
<p>Wzrost rangi Krakowa jako liczącego się ośrodka regionalnego i europejskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie warunków dla powstawania i efektywnego funkcjonowania instytucji rozwojowych o międzynarodowym zasięgu. - Tworzenie i rozwój instytucji otoczenia rynkowego: giełdy, agencje i fundacje rozwoju, instytuty analiz gospodarczych, fundusze rozwoju, ośrodki innowacyjności, parki technologiczne i inkubatory przedsiębiorczości. - Jakościowy rozwój Krakowa poprzez realizację funkcji metropolitalnych Krakowa. - Współdziałanie ośrodków decyzyjnych i opiniotwórczych na rzecz rozwoju aglomeracji krakowskiej oraz współpraca z samorządami śląska na rzecz rozwoju regionu śląsko-krakowskiego. - Podniesienie znaczenia miasta jako miejsca wymiany usług, dóbr i idei, szczególnie w zakresie nauki, otoczenia biznesu oraz wyspecjalizowanych usług medycznych. - Podniesienie jakości i zakresu usług publicznych i komercyjnych do poziomu odpowiadającego metropolitalnej roli miasta oraz aspiracjom w zakresie poziomu życia mieszkańców. - Zapewnienie przestrzennych warunków rozwoju ośrodków naukowych i akademickich, w powiązaniu z parkami technologicznymi oraz specjalną strefą ekonomiczną i obszarami strategicznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie możliwości wpływu Krakowa na kierunek rozwoju całego regionu, - spadek znaczenia regionu w skali krajowej i międzynarodowej, - osunięcie Krakowa na peryferia Europy, - spadek konkurencyjności miasta, - ograniczenie możliwości wykorzystania szans rozwojowych, - spadek atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej Krakowa, - zmniejszenie napływu kapitału krajowego i zagranicznego, - stagnacja gospodarcza, - dekapitalizacja bazy usług publicznych oraz obniżenie poziomu świadczonych usług, - obniżenie poziomu życia mieszkańców, - spadek znaczenia Krakowa jako ośrodka badawczo-naukowego.

Przedstawione w Strategii Rozwoju Krakowa cele rozwojowe – I-go i II-go rzędu – zostały rozwinięte w Średniookresowym Programie Działań poprzez zdefiniowanie dziedzin programowania działalności Miasta Krakowa oraz określenie w każdej z nich celów szczegółowych, kierunków ich realizacji oraz instrumentów realizacyjnych. Przedstawione w Średniookresowym Programie działania mają charakter wewnętrzny (endogenne) i wpływają bezpośrednio i znacząco na jakość życia mieszkańców Krakowa. Są one uzupełnieniem przedstawionych w rozdziale: „Umacnianie funkcji metropolitalnych Krakowa” działań zewnętrznych (egzogenne), wspomagających rozwój i wzmacniających znaczenie Krakowa jako miasta o charakterze międzynarodowym i regionalnym. Oczywiście niejednokrotnie są to podziały nieostre i pewne działania spełniają obie funkcje tj. służą zarówno wzmocnieniu regionalnego oddziaływania Krakowa jak i bezpośredniej poprawie warunków życia mieszkańców. Jednak bez konsekwentnej realizacji misji miasta skala możliwych działań wewnętrznych jest mocno ograniczona.

Zarząd Miasta Krakowa

**ŚREDNIOOKRESOWY
PROGRAM DZIAŁAŃ**

sierpień 1999 r.

ŚREDNIOOKRESOWY PROGRAM DZIAŁAŃ

1. WPROWADZENIE	4
2. DZIEDZINY PROGRAMOWANIA	5
I. Zdrowie i Opieka Społeczna	5
1. Zdrowie	5
2. Pomoc społeczna	8
3. Inspekcja sanitarna	9
4. Bezrobocie	10
II. Bezpieczeństwo Publiczne	11
1. Policja	11
2. Straż Miejska	12
3. Ochrona przeciwpożarowa	13
4. Ochrona przeciwpowodziowa	13
III. Transport	15
1. Układ transportowy Miasta	16
2. Komunikacja zbiorowa	16
IV. Gospodarka Komunalna i Infrastruktura Techniczna	18
1. Zaopatrzenie w wodę i systemy kanalizacyjne	18
2. Energetyka i gazownictwo	20
3. Gospodarka odpadami	21
4. Łączność	22
5. Cmentarnictwo	22
V. Ochrona Środowiska i Rolnictwo	23
1. Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem	23
2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	23
3. Ochrona powierzchni ziemi (gleb)	24
4. Edukacja ekologiczna	24
5. Zieleń miejska	25
6. Gospodarka leśna	25
7. Rolnictwo	26
VI. Mieszkalnictwo	27
VII. Edukacja	29
1. Proces dydaktyczny i wychowawczy	29
2. Zarządzanie placówkami oświatowymi	30

VIII. Kultura Fizyczna	32
IX. Kultura i Ochrona Zabytków	34
1. Kultura	34
2. Ochrona Zabytków	35
X. Gospodarowanie Mieniem Miasta	37
XI. Rozwój Gospodarczy Miasta	39
1. Planowanie przestrzeni	39
2. Marketing Miasta	40
3. Rozwój małych i średnich firm	40
4. Turystyka i rekreacja	41
XII. Zarządzanie Miastem	43
1. Rada i Zarząd Miasta	43
2. Dzielnice pomocnicze	44
3. Magistrat i jednostki miejskie	45
4. Komunikacja społeczna	46
5. Współpraca krajowa i zagraniczna	46
3. PROGRAMY W DZIEDZINACH PROGRAMOWANIA	48
4. KIERUNKI INWESTOWANIA	54

1. Wprowadzenie

Przedstawione w Strategii Rozwoju Krakowa misja oraz główne cele rozwojowe muszą posiadać odpowiednie instrumentarium oddziaływania na strategiczne decyzje wszystkich podmiotów działających na terenie gminy. Decyzje te bowiem mają bezpośredni wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego. W ramach opracowania Strategii przygotowano również program działań, będący rozwinięciem zapisów przedstawionych w części pierwszej dokumentu. Program działań opracowany został jako dokument planistyczny ułatwiający nie tylko bieżące funkcjonowanie, ale przede wszystkim umożliwiający dostosowanie się do stale zmieniających się warunków otoczenia. Określone w nim cele szczegółowe jak również kierunki i instrumenty realizacji tych celów (w układzie dziedzinowym) w bezpośredni sposób wynikają z określonej misji miasta i głównych celów rozwojowych.

Program działań pełnić będzie następujące funkcje:

- regulacyjną - będącą wyznacznikiem konkretnych decyzji gwarantujących realizację ustalonych zadań,
- kontrolną - będącą podstawą oceny skuteczności działania i realizacji założonych zadań,
- informacyjną - będącą zbiorem informacji o spodziewanych kierunkach rozwoju Miasta i zamierzonych decyzjach władz gminnych,
- koordynacyjną - mającą oddziaływać na podmioty funkcjonujące w gminie w kierunku koordynowania ich zachowania zgodnie ze strategicznymi celami rozwoju,
- pobudzającą - będącą podstawą do poszukiwania możliwości optymalnego rozwoju Miasta,
- promocyjną - eksponującą te cele rozwoju Miasta, które są w jakimś sensie atrakcyjne i możliwe do osiągnięcia.

Wyodrębnione dziedziny stanowią przeformułowanie dziedzin dotychczas funkcjonujących w Planie Rozwoju Miasta Krakowa z uwzględnieniem zarówno zmian administracyjnych i kompetencyjnych w skali państwa jak i zmian organizacyjnych w Urzędzie Miasta Krakowa. Nowy układ dziedzinowy pozwoli na usprawnienie procesu zarządzania miastem.

Przygotowany program działań stanowi podstawę do opracowania wieloletniego planu finansowo - inwestycyjnego Miasta, który będzie miał charakter operacyjny, zawierający wykaz zadań inwestycyjnych, których realizacja warunkuje osiągnięcie założonych w Strategii Rozwoju celów.

Zarówno kierunki przyjęte w Strategii Rozwoju Krakowa i politykach sektorowych, oraz wynikające z nich programy będą monitorowane w cyklu rocznym w ramach przygotowania sprawozdań z realizacji budżetu oraz pracy nad kolejnymi wydaniem kroczących planów finansowo - inwestycyjnych.

Realizacja tych celów sprawozdawana będzie nadal w corocznie wydawanym Raporcie o Stanie Miasta. Nieosiągnięcie założonych parametrów jakościowych i ilościowych (pożądanych zmian i ich wielkości) będzie zatem przedmiotem bieżącej analizy odpowiednich komórek Urzędu Miasta Krakowa realizowanej pod kierunkiem Wydziału Rozwoju Miasta, a w konsekwencji odpowiednich uchwał korygujących ze strony Zarządu i Rady Miasta Krakowa.

2. Dziedziny programowania

I. Zdrowie i Opieka Społeczna

1. Zdrowie

Od 1 stycznia 1996 zgodnie z tzw. „ustawą miejską” gmina Kraków prowadzi zakłady lecznictwa otwartego jako zadanie własne. Ponadto od 1 stycznia 1999 roku, w związku z reformą administracji publicznej kraju, Powiat Grodzki Kraków stał się organem założycielskim czterech nowych zakładów opieki zdrowotnej, w tym dwóch szpitali II poziomu referencyjnego (im. St. Żeromskiego oraz im. G. Narutowicza). Nowy system finansowania służby zdrowia oraz kondycja finansowa przejętych szpitali oraz stan budynków i bazy sprzętowej, wymagają podjęcia szczególnych działań, które z jednej strony nie dopuszczą do powstawania nowych zadłużeń, z drugiej zaś strony podniosą jakość świadczonych usług. Stawia to przed Powiatem nowe zadania związane z analizą sytuacji w każdej z jednostek, ich przekształceniami i przystosowaniem do funkcjonowania w warunkach panujących na rynku usług medycznych.

1.1. Zarządzanie lecznictwem

A. Cele szczegółowe:

- stworzenie warunków dla świadczenia usług medycznych o jak najwyższej jakości i dostępności, a przez to zapewnienie mieszkańcom Krakowa możliwie najlepszej opieki medycznej.

B. Kierunki realizacji celów:

- usprawnienie zarządzania lecznictwem,
- realizacja głównych założeń reformy służby zdrowia w zakresie dotyczącym Gminy,
- integracja form otwartej i zamkniętej opieki zdrowotnej,
- dążenie do poprawy stanu zdrowia mieszkańców poprzez poprawę jakości i efektywności usług medycznych w obszarach:
  - działań promujących zdrowie i zdrowy tryb życia,
  - działań w zakresie edukacji zdrowotnej,
  - świadczonych usług medycznych,
  - programów walki z uzależnieniami.

C. Instrumenty realizacji celów:

- opracowanie planu zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zapewniającego dostępność do świadczeń przysługujących z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego,
- stworzenie jednakowych warunków dla działania zakładów opieki zdrowotnej publicznych i niepublicznych i rezygnowanie z działalności publicznych zakładów opieki zdrowotnej w tych obszarach, gdzie zadania mogą być zrealizowane przez zakłady niepubliczne,
- standaryzacja wyposażenia poszczególnych przychodni miejskich w sposób zapewniający wysoką jakość podstawowych usług leczniczych wszystkim mieszkańcom,
- monitorowanie jakości i kosztów usług medycznych w poszczególnych placówkach,
- działania dostosowujące liczbę i strukturę łóżek opieki krótkoterminowej do zapotrzebowania na świadczenia szpitalne, zapewniając w ten sposób prawidłowe wykorzystanie istniejącej bazy i stworzenie bardziej efektywnych struktur szpitali,
- wypracowanie metod elastycznego dostosowywania się jednostek opieki zdrowotnej do zmieniających się wymogów rynku usług medycznych,

- zmniejszenie świadczeń szpitalnej opieki krótkoterminowej na korzyść form alternatywnych, tj. oddziałów dziennych, oddziałów opieki długoterminowej dla osób przewlekle chorych, jednostek medycyny paliatywnej oraz zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych, a to poprzez:
  - scalanie oddziałów, jeśli pozwala na to średnie wykorzystanie łóżek,
  - zamykanie oddziałów, w których średnie wykorzystanie łóżek jest mniejsze od założonego, przy jednoczesnej silnej konkurencji z zewnątrz,
  - tworzenie w miejsce zamkniętych oddziałów, takich, dla których istnieje szansa podpisania kontraktów z Kasą Chorych (np. pielęgnacyjno - opiekuńczych, opiekuńczo - leczniczych, geriatrycznych i innych),
  - tworzenie oddziałów „jednego dnia” oraz działów szybkiej diagnostyki.

1.2. Profilaktyka i promocja zdrowia

A. Cele szczegółowe:

- zachowanie zdrowia mieszkańców,
- poprawa istniejącego stanu zdrowotnego,
- eliminowanie szkodliwych wpływów środowiska, w tym podnoszenie higieny środowiska, higieny w zakładach pracy, szkołach i placówkach oświatowych, warunków zdrowotnych żywności, a także zapobieganie chorobom zakaźnym.

B. Kierunki realizacji celów:

- podnoszenie rangi zdrowia jako wartości niezbędnej dla osiągnięcia i utrzymywania pełni fizycznych i umysłowych możliwości mieszkańców;
- równoległe działania w różnych sferach aktywności władz Miasta w celu zapewnienia mieszkańcom korzystnych warunków (szczególnie ekologicznych) dla zachowania i umacniania zdrowia,
- poprzez wspieranie inicjatyw miejscowych zwiększenie udziału społeczności lokalnej w podejmowaniu decyzji dotyczących zdrowia i ekorozwoju,
- dbanie o prawidłowy poziom podstawowej opieki zdrowotnej;
- współpraca międzynarodowa (Euronet, WHO) i krajowa (Stowarzyszenie Zdrowych Miast Polskich) służącą rozwiązywaniu problemów zdrowia.

C. Instrumenty realizacji celów:

- realizacja zapisów Miejskiego Planu Zdrowotnego łączącego problemy zdrowia i ochrony środowiska,
- programy profilaktyki: kardiologicznej, onkologicznej, toksykologicznej, nikotynowej, chorób niedoborowych, osteoporozy, wypadków wśród dzieci w szkole, w domu i w drodze do szkoły,
- programy promocji zdrowego stylu życia, zdrowej żywności i wody, szczepień ochronnych, szkoły promujące zdrowie,
- program szczepień ochronnych,
- programy promocji zdrowia kobiet,
- przystąpienie do programu antynikotynowego (angażującego miasta europejskie pod egidą WHO),
- udział w pracach Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich,
- działania w ramach akcji promocyjno - edukacyjnych: wydawanie materiałów edukacyjnych dla potrzeb poszczególnych programów profilaktycznych, cykle prelekcji, pogadanek i sesji ankietowych w krakowskich szkołach podstawowych i średnich, działalność dydaktyczna wśród pracowników służby zdrowia, organizowanie konkursów wiedzy i konkursów plastycznych w szkołach, współpraca ze środkami masowego przekazu, organizowanie imprez plenerowych promujących zdrowy styl życia.

1.3. Profilaktyka uzależnień

A. Cele szczegółowe:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami,
- zmniejszanie rozmiarów już istniejących problemów,
- łagodzenie skutków zdrowotnych i społecznych powstałych w wyniku uzależnień, zwłaszcza w środowisku rodzinnym.

B. Kierunki realizacji celów:

- ograniczanie dostępności do środków odurzających, zwłaszcza w szkołach różnego szczebla, poprzez działania władz samorządowych, policji, pedagogów, rodziców i środowisk lokalnych,
- usprawnienie i wspieranie działalności instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych oraz osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- wzmocnienie działań leczniczo – rehabilitacyjnych na rzecz osób uzależnionych od środków odurzających i ich rodzin zmierzające do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej,
- propagowanie stylu życia bez środków odurzających poprzez realizację programów profilaktyki uzależnień: pierwszorzędowej (adresowanej do wszystkich mieszkańców), drugorzędowej (dla grup podwyższonego ryzyka) i trzeciorzędowej (dla osób uzależnionych),
- zwiększenie skuteczności systemu kontroli przestrzegania ustaw i przepisów gminnych dotyczących problemów uzależnień,
- szkolenia osób z grup zawodowych mających do czynienia w swojej pracy z problemami uzależnień,
- koordynacja działań różnych środowisk zajmujących się realizacją programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- prowadzenie stałego monitoringu zagrożeń uzależnieniami zmierzającego do najlepszego wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie tych problemów.

C. Instrumenty realizacji celów:

- opracowywanie rocznego Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i realizacja tego programu,
- opracowanie strategii działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii z uwzględnieniem aktualnego stanu zagrożenia na terenie Miasta,
- rozbudowę podstawowej bazy zapewniającej realizację standardów w leczeniu odwykowym i zapewniającej większą dostępność do terapii. Planowane jest uruchomienie SP ZOZ ds. Leczenia Uzależnień, Miejskiego Ośrodka Leczenia Uzależnień i Współuzależnień,
- odnowienie sieci świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie istniejących placówek zajmujących się młodzieżą z grup podwyższonego ryzyka,
- realizacja programów profilaktycznych dotyczących uzależnień we wszystkich szkołach – wydanie i wprowadzenie do tych szkół Pakietu Edukacyjnego „Moje Zdrowie” oraz realizacja standardowych programów, w tym: objęcie programami profilaktycznymi uczniów szkół zawodowych,
- wspieranie działalności stowarzyszeń, fundacji, innych instytucji i podmiotów samopomocowych,
- zapewnienie całodobowej dostępności telefonów zaufania dla osób z problemami uzależnień oraz ich rodzin,
- wspieranie programów specjalistycznych dla dzieci, młodzieży i rodzin, realizowanych w trakcie obozów terapeutycznych,
- wspieranie ośrodków zajmujących się leczeniem i rehabilitacją narkomanów oraz kontynuacja programu redukcji szkód wynikających z nadużywania środków odurzających; program ten ma na celu głównie zmniejszenie zagrożenia epidemiologicznego wirusem HIV i żółtaczki typu C,

- szeroka edukacja społeczna na temat uzależnień poprzez prowadzenie stałej akcji informacyjnej o miejscach pomocy,
- opracowanie programu szkoleń dla liderów środowiskowych, lekarzy pierwszego kontaktu, kadry profesjonalnej i nieprofesjonalnej zajmującej się pomaganiem osobom uzależnionym i rodzinom,
- prowadzenie punktów informacyjno – konsultacyjnych dla mieszkańców we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Izbą Wyrzeźwien, Policją i Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz placówkami lecznictwa podstawowego.

2. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest elementem polityki społecznej Miasta. Średnio w ciągu roku z pomocy społecznej korzysta 25.000 gospodarstw domowych. Na potencjał pomocy społecznej składa się 15 publicznych Domów Pomocy Społecznej, w których jest 2.098 miejsc, 2 niepubliczne o 96 miejscach, Miejski Dom Pomocy Społecznej dysponujący 265 miejscami, zaś w Środowiskowych Domach samopomocy jest 85 miejsc. W 10 Publicznych Domach Dziecka jest 490 miejsc, w czterech niepublicznych 148 oraz 10 miejsc w rodzinnym domu dziecka. W ramach systemu pomocy społecznej ponadto funkcjonuje Pogotowie Opiekuńcze z 88 miejscami, 8 Warsztatów Terapii Zajęciowej o 222 miejscach oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej. W systemie pomocy społecznej funkcjonuje także orzekanie o stopniu niepełnosprawności oraz zapewnienie realizacji zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ponadto wspierane są programy socjalne około 100 organizacji pozarządowych.

2.1 Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

A. Cele szczegółowe:

- zapewnienie warunków do zaspokojenia potrzeb bytowych, zdrowotnych i społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych nie mogących zaspokoić ich we własnym zakresie.

B. Kierunki realizacji celów:

- integracja ze środowiskiem osób starszych i niepełnosprawnych,
- aktywizowanie rodzin i środowiska lokalnego do działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych,
- wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

C. Instrumenty realizacji celów:

- informowanie społeczności lokalnej o zasadach funkcjonowania systemu pomocy społecznej,
- praca socjalna – planowe i długofalowe działania na rzecz wzmocnienia bądź odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- rehabilitacja społeczna osób starszych i niepełnosprawnych:
  - turnusy rehabilitacyjne,
  - warsztaty terapii zajęciowej,
  - ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych,
  - środowiskowe domy samopomocy,
  - program Mieszkań Chronionych dla usamodzielniających się osób po przebytej chorobie psychicznej,
- likwidacja barier architektonicznych i w komunikowaniu się,
- usługi opiekuńcze realizowane w domach podopiecznych (gospodarcze, pielęgnacyjne, specjalistyczne i rehabilitacyjne),
- zapewnienie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej,
- pomoc finansowa.

2.2 Pomoc rodzinom

A. Cele szczegółowe:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji.

B. Kierunki realizacji celów:

- uruchamianie i stymulacja własnych zasobów i możliwości rodzin,
- modernizacja systemu opieki nad dzieckiem,
- zmniejszanie skutków niedostatku wynikającego z sytuacji rodzinnej, bezrobocia itd.,

C. Instrumenty realizacji celów:

- informowanie społeczności lokalnej o zasadach funkcjonowania systemu pomocy społecznej,
- praca socjalna - planowe i długofalowe działania na rzecz wzmocnienia bądź odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- pozyskiwanie społeczności lokalnych dla działań samopomocowych oraz pozyskiwanie sił i środków organizacji pozarządowych,
- rozwój systemu poradnictwa specjalistycznego w ramach ośrodka i przy współpracy z jednostkami specjalistycznymi,
- zapewnienie całodobowej interwencji kryzysowej,
- zapewnienie warunków bezpiecznego pobytu ofiarom przemocy i osobom bezdomnym,
- organizacja systemu opieki nad dzieckiem:
  - rozwój rodzinnych form opieki zastępczej,
  - modernizacja sprawowania opieki w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
  - budowanie sieci ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży,
- umożliwienie rodzinom z problemem bezrobocia uzyskania źródeł dochodu poprzez rozwijanie aktywizujących form pomocy,
- pomoc finansowa,
- prowadzenie badań i analiz na temat przyczyn i rozmiarów niekorzystnych zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz badania skuteczności podejmowania działań socjalnych.

3. Inspekcja sanitarna

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna jest zakładem opieki zdrowotnej realizującym zadania określone w ustawie z dn. 14 marca 1985 r. o Inspekcji Sanitarnej. Z dniem 1 stycznia 1999 Powiat Grodzki Kraków sprawuje nadzór organizacyjny nad Powiatową Inspekcją Sanitarną.

A. Cele szczegółowe:

- ochrona zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych, w szczególności w celu zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych.

B. Kierunki realizacji celów:

- zapobiegawczy Bieżący nadzór sanitarny nad warunkami:
  - higieny środowiska w zakresie określonym w przepisach szczególnych,
  - higieny pracy w zakładach pracy,

- higieny w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych oraz w ośrodkach wypoczynku,
- zdrowotnymi żywności i żywienia,
- działalność zapobiegawcza i przeciwepidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych i innych,
- opiniowanie projektów inwestycji i kontrola realizacji inwestycji.

C. Instrumenty realizacji celów:

- wydawanie decyzji zmierzających do usunięcia nieprawidłowości i zaniedbań sanitarnych,
- prowadzenie postępowania celem wyegzekwowania obowiązków określonych w wydawanych decyzjach.

4. Bezrobocie

Od 2000 roku gminy przejmują w swoje kompetencje zagadnienia związane z problematyką bezrobocia, przeciwdziałaniem zwiększaniu się stopy bezrobocia oraz zmianą profilu kształcenia (zwłaszcza kształcenia zawodowego).

W związku z realnym zagrożeniem wzrostem liczby bezrobotnych w Krakowie, będącym efektem przekształceń w HTS oraz wkraczaniem pokolenia tzw. „wyżu demograficznego” w okres produkcyjny w 1999 zostanie powołany zespół zadaniowy ds. zatrudnienia i bezrobocia z udziałem przedstawicieli UMK, niektórych związków zawodowych Powiatowego Urzędu Pracy, Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz Małopolskiego Związku Pracodawców. Określony zostanie zakres działań zespołu oraz najważniejsze zagadnienia, którymi w aktualnej sytuacji zespół powinien się zająć.

A. Cele szczegółowe:

- przeciwdziałanie zwiększaniu się stopy bezrobocia, poprzez:
    - tworzenie miejsc pracy,
    - dostosowanie profilu kształcenia zawodowego do wymogów lokalnego rynku pracy,
- pomoc osobom bezrobotnym i zagrożonym bezrobociem.

B. Kierunki realizacji celów:

- opracowanie strategii rynku pracy,
- koordynacja działań i wymiana informacji instytucji i organizacji zajmujących się problematyką rynku pracy takich jak WUP, PUP, UMK, stowarzyszenia pracodawców i związki zawodowe,
- dostosowywanie szkoleń dla bezrobotnych,
- monitorowanie rynku pracy,
- szeroko prowadzona polityka informacyjna na temat istniejących form pomocy osobom bezrobotnym i zagrożonym bezrobociem.

C. Instrumenty realizacji celów:

- powołanie zespołu przy Prezydencie Miasta Krakowa ds. zatrudnienia i bezrobocia,
- powołanie podzespołu ds. zwolnień w edukacji, spowodowanych reformą w oświacie i niżem demograficznym,
- prowadzenie pośrednictwa pracy „non stop praca”,
- na bieżąco analiza sytuacji na rynku pracy,
- stała współpraca z mediami, przekazywanie informacji do osób zagrożonych bezrobociem, bezrobotnych, uczniów i pracodawców,
- organizowanie szkoleń i konferencji dla pracodawców i dyrektorów szkół.

II. Bezpieczeństwo Publiczne

W konsekwencji reformy administracyjnej państwa, Gmina przejęła dodatkowe zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Dotychczas Gmina odpowiadała tylko za zapewnienie porządku, nie mając większych umocowań w zakresie bezpieczeństwa.

Od 1 stycznia 1999 zadania z zakresu ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego są realizowane wspólnie przez Wojewodę Małopolskiego i Prezydenta Miasta Krakowa, a właściwym organem, oprócz dotychczasowego komendanta wojewódzkiego, jest komendant miejski Policji. Koszty związane z funkcjonowaniem Policji na obszarze Gminy są pokrywane z dotacji celowej budżetu państwa; Gmina może uczestniczyć w pokrywaniu części tych kosztów.

Działania Policji na terenie Miasta uzupełniane są działaniami Straży Miejskiej, której kompetencje jak i forma finansowania pozostają na dotychczasowych zasadach.

W przypadku Państwowej Straży Pożarnej nową jednostką organizacyjną jest komenda miejska Straży Pożarnej, w skład której wchodzi jednostki ratowniczo - gaśnicze. Koszty związane z funkcjonowaniem Straży Pożarnej, na obszarze Gminy są pokrywane z dotacji celowej budżetu państwa. Ponadto na terenie Gminy działa 10 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

W celu lepszej koordynacji i zwiększenia skuteczności działań zapewniających bezpieczeństwo i porządek publiczny, Gmina realizować będzie własny program poprawy bezpieczeństwa.

1. Policja

A. Cele szczegółowe:

- poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego.

B. Kierunki realizacji celów:

- podejmowanie działań kadrowo - szkoleniowych, zmierzających do likwidacji wakatów oraz podniesienia skuteczności w zadaniach służbowych,
- poprawa efektywności służb prewencyjnych,
- uspołecznienie działań policji oraz profilaktyka kryminalna,
- podejmowanie przedsięwzięć kwatermistrzowsko – logistycznych, w kierunku zapewnienia najlepszych warunków funkcjonowania jednostek policji.
- realizacja programu poprawy bezpieczeństwa.

C. Instrumenty realizacji celów:

- dokonanie korekt kadrowych i strukturalnych w organizacji Komendy Miejskiej Policji,
- stworzenie systemu doskonalenia kadr,
- zbudowanie rezerwy kadrowej na potrzeby Komisariatów oraz KMP,
- zorganizowanie systemu kierowania opartego na scentralizowanym dowodzeniu patrolami zmotoryzowanymi oraz wdrożenie systemu radiolokacyjnego (GPS),
- prowadzenie zabezpieczeń imprez sportowych, głównie w oparciu o działania prewencyjne,
- podjęcie działań zmierzających do zorganizowania wspólnego dla służb Prezydenta, Straży Pożarnej, Wojska, Pogotowia Ratunkowego i Policji - stanowiska kierowania na wypadek poważnych zagrożeń klęskami żywiołowymi lub katastrofami,
- rozwinięcie współpracy z Żandarmerią Wojskową oraz SOK w zakresie utrzymania porządku w miejscach publicznych oraz na szlakach kolejowych w ramach akcji „Pobór” i „Rezerwa”,
- tworzenie przy udziale zarządców dróg, samorządów i firm ubezpieczeniowych - bazy technicznej pozwalającej na monitorowanie rejonów szczególnie zagrożonych kolizjami i wypadkami,
- inicjowanie zmian w przepisach oraz utrwalenie w kontaktach z firmami ubezpieczeniowymi praktyki interweniowania przez Policję jedynie w sytuacji zaistnienia wypadku lub takich kolizji, które ze względu na swój rozmiar powodują tamowanie lub znaczne utrudnienia w ruchu drogowym,

- podjęcie działań zmierzających do utworzenia na terenie Krakowa schroniska dla nieletnich,
- wprowadzenie w życie autorskiego programu określającego zadania oraz formy udziału policji w realizacji Ramowego Projektu Poprawy Bezpieczeństwa na terenie Krakowa,
- utrzymywanie stałych kontaktów z władzami poprzez osobisty udział w posiedzeniach Rady Miasta Krakowa oraz Komisji Praworządności i Porządku Publicznego,
- prowadzenie otwartej polityki informacyjnej poprzez prezentację w mediach zarówno policyjnych sukcesów jak i spraw trudnych do rozwiązania. Wykorzystywanie środków masowego przekazu w profilaktyce kryminalnej i w kształtowaniu świadomości prawnej oraz wiktymologicznej społeczności,
- na bazie tzw. „niebieskiej karty” przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, wprowadzenie zasady przekazywania informacji o takich zdarzeniach do Sądów Rodziny, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, ośrodków pedagogiczno – psychologicznych oraz placówek pomocy społecznej,
- współpraca z Policją w Berlinie, nawiązanie podobnej współpracy z Policjami innych, zaprzyjaźnionych z Krakowem miast europejskich,
- podjęcie starań o stworzenie nowych Komisariatów Policji, tak aby jeden Komisariat odpowiadał za porządek i bezpieczeństwo na terenie jednej dzielnicy pomocniczej,
- ukształtowanie jednolitego dla całego miasta systemu łączności radiowej i komputerowej.

2. Straż Miejska

A. Cele szczegółowe:

- przeciwdziałanie podstawowym zagrożeniom porządku publicznego, do których należą:
  - naruszanie spokoju i porządku w miejscach publicznych (hałas, wybryki chuligańskie, zaczepianie przechodniów przez agresywne grupy młodych ludzi, picie alkoholu w miejscach objętych zakazem),
  - zanieczyszczenie miasta i naruszanie zasad estetycznego wyglądu ulic
  - złe parkowanie (tamowanie ruchu, niszczenie zieleni),
- wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta.

B. Kierunki realizacji celów:

- współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,
- współdziałanie z organizatorami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,
- współpraca z Policją, MONAR-em, MOPS itp. w zapobieganiu patologiom oraz zwalczaniu żebractwa nachalnego i oszukańczego.
- realizacja programu poprawy bezpieczeństwa.

C. Instrumenty realizacji celów:

- ochrona spokoju i porządku publicznego poprzez:
  - kontrolę porządku, ładu i czystości w mieście,
  - kontrolę legalności działalności publicznej, w szczególności handlu oraz likwidację handlu ulicznego,
  - egzekwowanie przepisów gminnych (w tym: strefy ograniczonego ruchu, zakazu palenia tytoniu i spożywania alkoholu w określonych miejscach i in.),
  - prowadzenie działań proekologicznych, tj. przeciwdziałanie powstawaniu „dzikich wysypisk” oraz kontrola przestrzegania zasad ochrony środowiska przed odpadami komunalnymi i fekaliami oraz utrzymania czystości na terenie Miasta Krakowa”,
  - współdziałanie z instytucjami komunalnymi na rzecz poprawy stanu porządku,

- czuwanie nad porządkiem i kontrola w ruchu drogowym,
- zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy, lub innego podobnego zdarzenia,
- ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej,
- informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzaju zagrożeń.
- przygotowanie listy zagrożeń i materiałów dla programów SĄSIEDZKIEGO CZUWANIA oraz wprowadzenie ich w życie przy współudziale Policji, rad dzielnic, spółdzielni mieszkaniowych, kościoła, a co najważniejsze samych mieszkańców.

3. Ochrona przeciwpożarowa

A. Cele szczegółowe:

- zabezpieczenie życia, zdrowia, mienia mieszkańców miasta Krakowa oraz środowiska poprzez:
  - walkę z pożarami lub innymi klęskami żywiołowymi,
  - ratownictwo techniczne,
  - ratownictwo chemiczne,
  - ratownictwo ekologiczne,
  - ratownictwo medyczne.

B. Kierunki realizacji celów:

- organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń,
- wykonywanie pomocniczych, specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze,
- rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych.
- realizacja programu poprawy bezpieczeństwa.

C. Instrumenty realizacji celów:

- opracowanie, uzgodnienie i wdrożenie planu strategicznego rozwoju Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie na lata 2000-2004,
- realizacja zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej wynikających z poleceń Rady i Zarządu Miasta Krakowa oraz Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej woj. Małopolskiego w Krakowie,
- uzupełnienie występujących braków w samochodach ratowniczych, sprzęcie specjalistycznym i odzieży ochronnej - niezbędnych do prawidłowego organizowania i prowadzenia akcji ratowniczo - gaśniczych,
- wykonywanie czynności kontrolno - rozpoznawczych,
- rozpoznawanie, analizowanie i ewidencjonowanie stwierdzonych zagrożeń pożarowych, technicznych, chemicznych i ekologicznych na terenie miasta,
- zajmowanie stanowiska w sprawach przekazania do użytku obiektów budowlanych,
- systematyczne uaktualnianie planu ratowniczego miasta Krakowa,
- doskonalenie systemu współdziałania z miejskimi służbami ratowniczymi,
- wdrożenie systemu łączności współdziałania i dowodzenia w oparciu o sieć łączności trunkingowej,
- zapewnienie gotowości bojowej jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

4. Ochrona przeciwpowodziowa

A. Cele szczegółowe:

- zabezpieczenie Krakowa przed klęską powodzi oraz minimalizacja skutków ewentualnego jej wystąpienia,
- zabezpieczenie terenów położonych wzdłuż cieków wodnych przed lokalnymi podtopieniami.

B. Kierunki realizacji celów:

- opracowanie, a następnie wdrożenie „Lokalnego planu redukcji strat powodziowych i prewencji na terenie Gminy Kraków” realizowanego przy wsparciu Banku Światowego przez Miejski Komitet Przeciwpowodziowy w Zespole Zarządzania Kryzysowego i Ochronie Ludności,
- kontynuowanie działań zmierzających do budowy polderu powyżej Krakowa w celu stworzenia rezerwowej osłony Krakowa,
- postulowanie do Ministerstwa Ochrony Zasobów Naturalnych, Ochrony Środowiska i Leśnictwa w sprawie nadanie zbiornikowi Świnna Poręba priorytetu w zakresie ochrony Krakowa przed powodzią i przyspieszenie jego realizacji,
- przeznaczenie terenów rezerwowanych dotychczas na Kanał Krakowski tzw. „kanał ulgi” na tereny parkowe, aby w przyszłości umożliwić jego budowę,
- działania zmierzające do przygotowania inwestycji podwyższenia i modernizacji wałów wiślanych na odcinku od Stopnia Dąbie do Stopnia Przewóz.
- realizacja programu poprawy bezpieczeństwa.

C. Instrumenty realizacji celów:

- aktualizacja i doskonalenie w uzgodnieniu z Wojewódzkim Komitetem Przeciwpowodziowym planu działania na wypadek katastrof powodziowych:
  - określenie miejsc i sposobów ewakuacji ludności i jej dobytku z miejsc zagrożonych,
  - organizowanie i niesienie bezpośredniej pomocy osobom poszkodowanym w wyniku powodzi, suszy i silnych wiatrów,
  - zabezpieczenie w okresie zagrożenia powodziowego bazy lokalowej i sprzętowej dla ewakuacji ludności z miejsc zagrożonych,
  - udoskonalenie systemów ostrzegania i ratownictwa, indywidualnego zabezpieczenia istniejących obiektów,
- realizacja zadań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, wynikających z zarządzeń Przewodniczącego Miejskiego Komitetu Przeciwpowodziowego, Prawa Wodnego i operatu przeciwpowodziowego,
- kontynuacja "Programu studium i pomiarów dla ochrony Krakowa przed powodzią",
- w przypadku wystąpienia powodzi o rozmiarze katastrofalnym, występowanie z wnioskiem o przyznanie dotacji celowej na usunięcie szkód powodziowych,
- opracowanie programu rozbudowy, modernizacji oraz eksploatacji systemu odwodnień terenów miasta, sukcesywną realizację kanalizacji opadowej oraz udrażnianie rowów i cieków odwadniających stanowiących odbiorniki wód opadowych. W przygotowaniu jest projekt zasad i kryteriów rankingowania tych zadań oraz listy zadań do przygotowania i realizacji w ramach programu odwodnienia terenów miasta.

III. Transport

Od 1 stycznia 1999 roku została wprowadzona reorganizacja systemu zarządzania drogami w Polsce, która ma na celu dostosowanie struktury działania służb drogowych do warunków, jakie stworzyła reforma administracyjna kraju, zwiększająca rolę samorządu terytorialnego i wprowadzająca decentralizację decyzji. Do kompetencji samorządów należy planowanie rozwoju przestrzenno gospodarczego regionu, a drogi stanowią ważny element tego planowania.

Kraków jest miastem na prawach powiatu. Zasady administrowania drogami publicznymi i wewnętrznymi przedstawiają się następująco:

1. Drogi krajowe:

- Własność - **Skarb Państwa** (od 1 stycznia 1999 r. samorzady stały się właścicielami mienia Skarbu Państwa; odnosi się to zarówno do nieruchomości, na których umiejscowione są jednostki drogownictwa, jak i też samych dróg. Przeszły one na własność samorządu niezależnie od tego, czy Skarb Państwa był do tej pory jego właścicielem, czy tylko władającym. Wyплаты odszkodowań za wykup terenów na których Skarb Państwa nie zdołał do tej pory uregulować stanu własności, będą rozstrzygnięte osobną ustawą i wykup ten będzie przeprowadzony w latach 2001-2006. Koszty tej operacji będzie ponosił **Skarb Państwa**.),
- Finansowanie (budowa, modernizacja, utrzymanie, ochrona, zarządzanie) - **Rada Miasta** (z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych),
- Zarządzanie drogami - **Zarząd Miasta** (z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych),
- Zarządzanie ruchem - Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji może przekazać w drodze rozporządzenia Marszałkowi Województwa lub Państwowej Jednostce Organizacyjnej.

2. Drogi wojewódzkie:

- Własność - Samorząd Województwa,
- Finansowanie (budowa, modernizacja, utrzymanie, ochrona, zarządzanie) - **Rada Miasta**,
- Zarządzanie drogami - **Zarząd Miasta**,
- Zarządzanie ruchem - **Marszałek Województwa**.

3. Drogi powiatowe:

- Własność - Samorząd Powiatu,
- Finansowanie (budowa, modernizacja, utrzymanie, ochrona, zarządzanie) - **Rada Miasta**,
- Zarządzanie drogami - **Zarząd Miasta**,
- Zarządzanie ruchem - **Prezydent Miasta**.

4. Drogi gminne:

- Własność - Samorząd Gminy,
- Finansowanie (budowa, modernizacja, utrzymanie, ochrona, zarządzanie) - **Rada Miasta**,
- Zarządzanie drogami - **Zarząd Miasta**,
- Zarządzanie ruchem - **Prezydent Miasta**.

5. Drogi niepubliczne - wewnętrzne:

- Własność - Właściciel terenu,
- Finansowanie, Zarządzanie drogami, Zarządzanie ruchem - **Zarządca Terenu**.

1. Układ transportowy Miasta.

A. Cele szczegółowe:

- powiązanie systemu transportu Krakowa z układem krajowym, europejskim i światowym,
- uwolnienie miasta od intensywnego ruchu tranzytowego,
- zapewnienie dostępności terenów rozwojowych oraz warunków do obsługi transportu zbiorowego,
- poprawa dostępności komunikacyjnej terenów rekreacyjnych,
- zapewnienie dostępności dworców kolejowych i autobusowych oraz parkingów w systemie Park and Ride,
- realizacja powiązań międzydzielnicowych poza obszarem śródmiejskim,
- wprowadzenie nowych elementów układu wpływających na optymalne funkcjonowanie systemu oraz zmianę struktury ruchu i środków transportu,
- ochrona zdrowia i życia mieszkańców (w tym poprawa bezpieczeństwa ruchu).

B. Kierunki realizacji celów:

- wyprowadzenie na zewnątrz ruchu tranzytowego poprzez budowę obwodnic,
- realizacja układu drogowego objętego zapisami dokumentów planistycznych (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kraków, plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego),
- realizacja powiązań systemu transportu z układem wojewódzkim i krajowym ze szczególnym uwzględnieniem ruchu rekreacyjnego (w tym potrzeb ewentualnej organizacji Olimpiady Zimowej,
- zwiększenie efektywności działania istniejącego systemu transportu przez realizację systemu sterowania ruchem oraz poprawa układu komunikacyjnego,
- poprawa bilansu przepustowości tras drogowych na przekroczeniach rzeki Wisły i linii kolejowych PKP,
- weryfikacja założeń planu i polityki transportowej miasta w zakresie obsługi parkingowej miasta (dotyczy to zasięgu i definicji stref komunikacyjnych określonych w planie ogólnym oraz dopuszczalnych wskaźników parkowania dla tych stref).

C. Instrumenty realizacji celów:

- optymalizacja organizacji jednostek zarządzających infrastrukturą komunalną,
- podejmowanie inicjatyw legislacyjnych (ustawa o drogach publicznych, prawo o ruchu drogowym, ustawa samorządowa - spółki komercyjne itp.),
- stosowanie narzędzi instytucjonalnych (firm developerskich) zdolnych do angażowania kapitału komercyjnego polskiego i zagranicznego dla realizacji projektów publicznych,
- koordynacja inwestycji krajowych, wojewódzkich i gminnych,
- opracowywanie planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego,
- wyznaczanie stref dostępności, stref ruchu uspokojonego, stref parkowania,
- przygotowanie projektów w zakresie miejsc do parkowania i pozyskanie zewnętrznych inwestorów w tym zakresie,
- stosowanie środków ochrony akustycznej (np. ekrany) oraz środków przeciw drganiom (np. izolacja).

2. Komunikacja zbiorowa

A. Cele szczegółowe:

- poprawa standardu usług i zwiększenie roli komunikacji zbiorowej, w celu zwiększenia jej konkurencyjności w stosunku do komunikacji indywidualnej i umożliwienia wypełniania przez nią funkcji substytucyjnych wobec samochodu w strefach z ograniczeniami ruchu,
- zapewnienie obsługi ruchu w obszarach sprzężeń systemów transportowych,
- poprawa obsługi mieszkańców transportem zbiorowym.

B Kierunki realizacji celów:

- wykorzystanie układu kolejowego do obsługi komunikacyjnej miasta, w tym także wprowadzenie lekkiego taboru w obsłudze transportu zbiorowego po istniejącej sieci kolejowej,
- skrócenie średniego czasu podróży komunikacją zbiorową,
- zapewnienie obsługi dla niezmotoryzowanych mieszkańców poprzez rozbudowę zaplecza infrastrukturalnego w punktach przesiadkowych,
- zapewnienie dogodnej obsługi transportem zbiorowym w strefach z ograniczeniami ruchu drogowego,
- promowanie rozwiązań, uzyskiwanie akceptacji społecznej, włączanie przedstawicieli społeczeństwa w prace programowe i inwestycyjne (w tym współfinansowanie i poszukiwanie źródeł finansowania),
- kształtowanie komunikacyjnych zachowań społecznych (korzystanie z roweru i komunikacji zbiorowej, system parkingów Park and Ride),
- likwidacja zakłóceń w ruchu pojazdów transportu zbiorowego w newralgicznych miejscach sieci ulicznej,
- likwidacja zagrożeń bezpieczeństwa pasażerów i pojazdów,
- eliminacja podmiejskiego transportu zbiorowego z obszaru śródmiejskiego,
- rozbudowa sieci systemu tramwajowego i układu drogowego.

C. Instrumenty realizacji celów:

- wprowadzanie indywidualizacji transportu zbiorowego (wprowadzenie pojazdów o małej pojemności),
- dokonywanie zmian w organizacji ruchu i przewozów (strefy ograniczonej dostępności, parkowania i prędkości, poprawa czytelności zasady uspakajania ruchu),
- budowa węzłów przesiadkowych „drzwi w drzwi”,
- subsydiowanie komunikacji zbiorowej (np. poprzez refinansowanie ulg),
- zapewnienie priorytetów w ruchu pojazdom komunikacji zbiorowej,
- odnowa taboru miejskiej komunikacji,
- modernizacja istniejącej sieci tramwajowej i układu drogowego zapewniającego funkcjonowanie transportu zbiorowego,
- zwiększenie środków na inwestycje komunikacyjne,
- budowa nowych odcinków sieci tramwajowej,
- budowa i modernizacja dworców autobusowych.

IV. Gospodarka Komunalna i Infrastruktura Techniczna

Istotnym zadaniem samorządu jest stworzenie odpowiednich sposobów działania w tym systemów, praw i obowiązków a także narzędzi (w tym także instytucji) lub stworzenie odpowiedniego podziału kompetencji pomiędzy instytucje. Ma to celu koordynację czasową, finansową, techniczną, technologiczną i ekonomiczną inwestycji miejskich z zakresu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej oraz inwestycji z zakresu drogownictwa, które będą odpowiadały potrzebom zabudowy przestrzennej Miasta oraz będą podporządkowane naczelnej zasadzie zrównoważonego rozwoju.

Znowelizowana ustawa kompetencyjna z dnia 17 maja 1990 r. ustaliła m. in. zadania i kompetencje organów gminy w zakresie gospodarki komunalnej. Do zakresu działań organów gminy przeszły:

w zakresie cmentarnictwa:

- zakładanie i rozszerzanie cmentarzy komunalnych,
- decydowanie o zamknięciu cmentarzy,
- utrzymanie i zarządzanie cmentarzami komunalnymi,
- wydawanie decyzji o przeznaczeniu terenu cmentarnego na inny cel po upływie 40 lat od ostatniego pochowania,

w zakresie prawa wodnego:

- dot. również zaopatrzenia w wodę i systemów kanalizacji, w szczególności możliwość nakazywania wykonania niezbędnych urządzeń zabezpieczających wodę przed zanieczyszczeniem lub zabronienie wprowadzania ścieków do wody w przypadku wprowadzenia przez właściciela gruntu ścieków nienależycie oczyszczonych,

w zakresie gospodarki odpadami:

- zapewnienie warunków niezbędnych do ochrony środowiska przed odpadami oraz dbanie o utrzymanie porządku i czystości.

Ponadto w zakresie gazownictwa i energetyki obowiązujące Prawo Energetyczne (Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r) narzuca na władze Miasta obowiązek opracowania założeń oraz planu zaopatrzenia Gminy w ciepło.

1. Zaopatrzenie w wodę i systemy kanalizacyjne

A. Cele szczegółowe:

Zapewnienie mieszkańcom pełnej dostępności do systemu miejskiej sieci wodociągowej, zabezpieczającego niezawodną dostawę wody w odpowiedniej ilości, o odpowiedniej jakości i parametrach technicznych, w szczególności poprzez:

- zapewnienie jakości uzdatnionej wody zgodnie ze standardami Unii Europejskiej,
- rozbudowę systemu dystrybucji wody dla poprawy standardów życia ludności oraz dla umożliwienia rozwoju urbanistycznego miasta Krakowa,
- obniżenie awaryjności urządzeń sieciowych i ograniczenie ilości strat wody, co przyczyni się do obniżenia kosztów produkcji wody (energia, materiały do uzdatniania wody, opłaty za pobór wody),
- zapewnienie miastu dostępności do pewnego, niezawodnego oraz możliwie taniego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków i wód opadowych zapewniającego poprawę standardu życia ludności.

B. Kierunki realizacji celów

w zakresie źródeł wody:

- działania wspólnie z zainteresowanymi gminami dla ochrony sanitarnej zlewni rzek stanowiących źródła wody pitnej dla miasta powyżej ujęć, takich jak Raba, Rudawa, Dłubnia, Sanka - z tego działalność w Związku Gmin Dorzecza Górnej Raby i Krakowa (udział finansowy Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w realizacji przedsięwzięć),

- poprawę jakości wody pitnej poprzez; modernizację Zakładów Uzdatniania Wody, realizację zbiorników czystej wody surowej przed ZUW-ami, zapewnienie odpowiedniego czasu przepływu i monitoringu prędkości przepływu wody w sieci w celu zabezpieczenia przed wtórnym pogorszeniem się jej jakości na odcinkach sieci ZUW - odbiorcy,
- awaryjne zaopatrzenie Miasta z wód głębinowych,
- ewentualny powrót do wykorzystywania wód ujmowanych z Wisły do awaryjnego zasilania w wodę,
- w zakresie dystrybucji wody,
- poprawę niezawodności pracy sieci przez połączenie pierścieniowe podstawowych magistral zasilających, co zwiększy pewność i dwustronność zasilania oraz stabilność ciśnienia,
- uzupełnienie ilości i pojemności zbiorników wodociągowych, które zapewnią odpowiednie rezerwy wody pitnej, stabilność ciśnienia w sieci, wyrównanie nierównomierności rozbioru dobowego,
- ograniczenie strat wody w sieci poprzez modernizację i uszczelnianie sieci,
- rozbudowę dosyłowych sieci wodociągowych do terenów pozbawionych tych sieci.

W zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków:

- rozbudowa i modernizacja systemów centralnych oraz budowa systemów lokalnych docelowych, odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- realizacja nowych oraz uzupełnianie istniejących systemów odprowadzania oraz ewentualnego oczyszczania wód opadowych,
- zapewnienie pełnego (mechaniczno-biologicznego) oczyszczania wszystkich ścieków, gdyż obecnie jest to najsłabsze ogniwo infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej Krakowa,
- rozwiązywanie problemów kanalizacji w obszarach peryferyjnych poprzez docelowe lokalne systemy kanalizacji i docelowe lokalne mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie,
- realizacja w obszarach niedostępnych dla centralnych i lokalnych systemów kanalizacji małych przydomowych oczyszczalni ścieków (dla terenów, gdzie nie występują ograniczenia ich stosowania jak np. zbyt wysoki poziom wód gruntowych),
- wykluczenie realizacji dołów szczelnych wybieralnych.

C. Instrumenty realizacji celów:

- konsekwentne stosowanie ustaleń zawartych:
  - w dokumentach planistycznych, takich jak Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraków, plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego,
- realizacja inwestycji własnych Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A.:
  - z zakresu zaopatrzenia w wodę są to główne magistrale wodociągowe doprowadzające wodę do granic lub „środka ciężkości” osiedla oraz sieci wodociągowe o średnicach powyżej 160 mm, zbiorników wodociągowych, przepompowni, hydroforni etc., a z zakresu odprowadzania i oczyszczania ścieków główne kolektory ogólnospławne i sanitarne o roli i zasięgu jw. oraz kanały o średnicach 40 mm i powyżej, a także urządzenia na sieciach kanalizacyjnych jak np. przepompownie etc.,
  - w ramach Lokalnych Inicjatyw Inwestycyjnych dla poprawy standardów życia ludności,
  - w trybie Lokalnych Inicjatyw Mieszkaniowych dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego,
  - oraz inwestycji wspólnych z innymi Gminami, jak m.in. ochrona zbiornika wodnego na rzece Raby w Dobczycach i rzeki Raby powyżej zbiornika,

- realizacja inwestycji w zakresie odprowadzania wód opadowych:
  - Finansowanie z Budżetu Miasta (w tym także: inwestycje realizowane w ramach programu Lokalnych Inicjatyw Inwestycyjnych dla poprawy standardów w terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz inwestycje realizowane w ramach programu Lokalnych Inicjatyw Mieszkaniowych dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego),
  - Funduszy przydzielonych Dzielnicom.

Powyższe inwestycje dofinansowywane są z Funduszy Ekologicznych krajowych: GFOŚiGW, NFOŚiGW, WFOŚiGW i zagranicznych, w przypadku większych inwestycji - z kredytów i pożyczek lub dotacji państwowych i zagranicznych.

2. Energetyka i gazownictwo

A. Cele szczegółowe:

- opracowanie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło w ramach opracowywanego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraków,
- pełne zaspokojenie potrzeb Miasta w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe przy spełnieniu ekologicznych wymagań miasta,
- likwidacja emisji zanieczyszczeń poprzez eliminowanie nieefektywnych źródeł ciepła,
- zmniejszenie zużycia ciepła u odbiorców poprzez wdrażanie programów oszczędzania energii,
- zapewnienie źródeł finansowania programu unowocześniania i rozwoju systemu ciepłowniczego,
- uruchomienie przedsięwzięć termomodernizacyjnych w obiektach gminnych,
- planowanie i organizacja oświetlenia miejsc publicznych.

B. Kierunki realizacji celów:

- włączenie problemów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe do opracowywanego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraków,
- upowszechnianie przedsięwzięć termomodernizacyjnych racjonalizujących zużycie energii do celów grzewczych,
- upowszechnianie rozwiązań w zakresie wykorzystania ciepła odpadowego oraz produkcji ciepła w oparciu o źródła niekonwencjonalne,
- obniżenie kosztów ogrzewania poprzez poprawę parametrów eksploatacyjnych sieci,
- dalsza poprawa niezawodności i sprawności systemu ciepłowniczego,
- pozyskanie nowych odbiorców i rozszerzenie dostaw ciepłej wody użytkowej w celu lepszego wykorzystania systemu ciepłowniczego i obniżenia jednostkowych kosztów stałych,
- zapewnienie konkurencyjności pomiędzy dostawcami nośników energii cieplnej,
- dążenie w kierunku proekologicznego systemu zaopatrzenia w ciepło,
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie Gminy.

C. Instrumenty realizacji celów:

- ustalenia dokumentów planistycznych, takich jak Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraków oraz planów miejscowych,
- stosowanie się do zapisów Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r Prawo Energetyczne (Dz. Ustaw z dn. 4 czerwca 1997r) w celu kształtowania konkurencji na rynku energetycznym,
- wspieranie przedsięwzięć termomodernizacyjnych (Ustawa z dnia 18 grudnia, Dz. Ustaw Nr 162),

- wykorzystanie środków pomocowych Unii Europejskiej i innych funduszy (EKOFUNDUSZU, GFOSiGW etc.) tym w szczególności z wykorzystaniem na likwidację kotłowni lokalnych opalanych paliwem stałym, poprzez zamianę na kotłownie gazowe lub olejowe, lub podłączanie odbiorców do miejskiej sieci,
- realizacja programu opomiarowania węzłów niskoparametrowych, pełnej automatyzacji systemu i preizolacji rur,
- działalność MPEC S.A. w Krakowie w zakresie ESCO.

3. Gospodarka odpadami

A. Cele szczegółowe:

- wywołanie działań zmierzających do powstania w Krakowie nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na standardach europejskich, zapewniającego minimalizację ich uciążliwości dla środowiska naturalnego oraz dbanie o utrzymanie porządku i czystości.

B. Kierunki realizacji celów:

- realizacja „Programu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Kraków” zgodnie z uchwałą Nr CXX/1074/98 RMK z dnia 10.06.1998r oraz uchwałą Nr 66/99 ZMK z dnia 28 stycznia 1999r. w sprawie harmonogramów realizacyjnych do „Programu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Kraków”, który zakłada:
  - składowanie odpadów komunalnych na kontrolowanym składowisku z zapewnieniem ochrony otoczenia przed uciążliwością składowiska,
  - ograniczenie ilości odpadów komunalnych do unieszkodliwienia,
  - odzysk surowców możliwych do przetworzenia,
  - biologiczny i termiczny przerób odpadów,
  - aktywny udział służb miejskich w organizowaniu i nadzorze systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- dalszy rozwój selektywnej zbiórki odpadów,
- współpraca Gminy Kraków z gminami ościennymi w zakresie wspólnej realizacji „Programu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Kraków” poprzez ich udział finansowy w budowie zakładów przerobczych, dających równocześnie możliwość przerobu w tych zakładach odpadów pochodzących spoza Krakowa,
- opracowanie i wdrożenie systemu zbiórki odpadów budowlanych i niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych.

C. Instrumenty realizacji celów:

- polityka taryf komunalnych powinna umożliwić samofinansowanie utrzymania i inwestycji związanych z sektorem gospodarki odpadami komunalnymi,
- zachęty dla mieszkańców i firm wywozowych do segregacji odpadów „u źródła” tj. w gospodarstwach domowych,
- przedsięwzięcia gospodarcze w tym budowa zakładów przerobczych związanych z realizacją "Programu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Kraków" oparte na zasadach komercyjnych i powinny być realizowane przez miejskie jednostki lub spółki za znaczącym udziałem Miasta,
- zakres inwestycji na składowisku i w jego rejonie oraz źródła finansowania prowadzące do pełnej zgodności działalności składowiska z najwyższymi standardami ochrony otoczenia, z równoczesnym dążeniem do osiągnięcia kompromisów ze społecznością lokalną w celu poprawy warunków życia mieszkańców osiedli położonych w sąsiedztwie składowiska,
- wprowadzanie wymogów technicznych dla firm odbierających odpady w celu umożliwienia pełnej kontroli świadczenia usług pod kątem uciążliwości oraz przepływu strumienia odpadów.

4. Łączność

A. Cele szczegółowe:

- zapewnienie mieszkańcom szybkiej i niezawodnej transmisji danych głosowych, tekstowych, oraz graficznych,
- możliwie powszechny dostęp do sieci Internet poprzez Miejską Sieć Komputerową w Krakowie,
- zwiększenie liczby abonentów, przy zapewnieniu coraz wyższej jakości usług,
- usprawnienie systemu łączności pozwalającego na sprawny dostęp do danych (z zachowaniem przepisów o ochronie danych)

B. Kierunki realizacji celów:

- sprzyjanie rozbudowie Miejskiej Sieci Komputerowej: ACK CYFRONET,
- przyłączanie sieci lokalnych i komputerów na łączach światłowodowych oraz dzierżawionych od TP S.A.,
- podłączanie możliwie największej liczby użytkowników mogących korzystać z poczty elektronicznej i szeregu serwisów informacyjnych (np.: WWW, news, itp.),
- preferowanie sieci operatorów prywatnych oraz operatorów telekomunikacji bezprzewodowej - komórkowej,
- budowa infostrad telekomunikacji: stosowanie szerokopasmowych łącz ATM czyli najnowszej technologii Asynchronous Transfer Mode, umożliwiającego równocześnie przesyłanie danych głosowych, danych tekstowych oraz danych graficznych.

C. Instrumenty realizacji celów:

- stosowanie technologii umożliwiającej przepływ informacji nie tylko odbiorcom biznesowym czy administracji, ale również przeciętnemu użytkownikowi,
- procedury uruchomienia usług telekomunikacyjnych.

Ze względu na ograniczone kompetencje samorządu odnośnie decyzji w zakresie rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej stymulowanie rozwoju w tym zakresie jest możliwe poprzez:

- porozumienie podpisane z przedstawicielami „CYFRONET-u” o wspólnym tworzeniu miejskiej sieci światłowodowej,
- umowę zawartą dnia 22.10.1998 r. pomiędzy Gminą Miasta Krakowa a Netia Telekom Telemedia S.A. i Akademickim Centrum Komputerowym CYFRONET - przedmiotem zawartej umowy jest udostępnienie przez Gminę infrastruktury sieciowej trakcji tramwajowej w celu podwieszenia kabli światłowodowych przez Telemedia i Cyfronet,

5. Cmentarnictwo

A. Cele szczegółowe:

- zabezpieczenie rezerwy miejsc do pochowań poprzez systematyczny wzrost powierzchni grzebalnych na krakowskich cmentarzach komunalnych.

B. Kierunki realizacji celów:

- przyjęcie 20 letniego okresu planowania inwestycji cmentarnych, jako najbardziej optymalnego, odpowiadającego okresowi trwałości i nienaruszalności grobów ziemnych,
- dopuszczenie wprowadzania alternatywnej formy chowania zmarłych poprzez spopielenie zwłok - opracowanie programu budowy spalarni zwłok,

C. Instrumenty realizacji celów:

- realizacja zadań dotyczących budowy, poszerzania i dogęszczania cmentarzy zgodnie z Programem Inwestycji Cmentarnych opracowywanym w horyzoncie kilkunastoletnim,
- utrzymanie terenów przewidzianych w Planie Ogólnym Miasta Krakowa jako rezerwy strategicznej do ewentualnego wykorzystania po 2018 r.,
- rewaloryzacja cmentarzy objętych ochroną konserwatorską,
- badania dotyczące akceptacji społecznej alternatywnej formy chowania zmarłych (budowa spopielnarni).

V. Ochrona Środowiska i Rolnictwo

Miasto będzie zmierzać do zapewnienia mieszkańcom jak najbardziej korzystnych warunków życia, realizując zasadę zrównoważonego rozwoju, polegającego na zachowaniu możliwości odtwarzania się zasobów naturalnych, racjonalnym ich użytkowaniu oraz zachowaniu wszystkich walorów środowiska.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o ochronie i kształtowaniu środowiska władze Miasta są zobowiązane do opracowania Programu Zrównoważonego Rozwoju Ochrony Środowiska. Określi on strategię Miasta wynikającą z realizacji polityki ekologicznej państwa.

Dużą szansę dla rozwoju Miasta stanowią gminne i powiatowe fundusze ekologiczne, pozwalające na realizację inwestycji proekologicznych (które często konkretne efekty dają dopiero w perspektywie wieloletniej) nie obciążając ich kosztami wyłącznie Budżetu Miasta. Służą one głównie poprawie stanu środowiska oraz zmianie przyzwyczajeń i zachowań mieszkańców.

1. Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem

A. Cele szczegółowe:

- ograniczenie niskiej emisji ze spalania węgla w piecach domowych i lokalnych kotłowniach,
- zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych.

B. Kierunki realizacji zadań:

- sukcesywna eliminacja paliw stałych m.in. poprzez wymianę pieców węglowych na ekologiczne (gazowe, olejowe, elektryczne) lub przyłączenie obiektów do sieci miejskiej,
- systematyczne dążenie do zmniejszenia emisji zanieczyszczenia do atmosfery z głównych źródeł przemysłowych zaliczanych do obiektów mogących pogorszyć stan środowiska,
- ograniczenie i eliminacja źródeł hałasu przekraczającego normy oraz działania systemowe w zakresie komunikacji.

C. Instrumenty realizacji zadań:

- dofinansowanie zamiany domowych palenisk węglowych na ekologiczne,
- decyzje ustalające dopuszczalną emisję dla obiektów mogących pogorszyć stan środowiska,
- decyzje ustalające dopuszczalny poziom hałasu.

2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

A. Cele szczegółowe:

- poprawa jakości wód dopływów Wisły w obszarze miasta co najmniej o jedną klasę czystości,
- utrzymanie I klasy czystości wód w zbiornikach powierzchniowych (bagry, Przylasek Rusiecki, Zakrzówek),
- właściwe wykorzystanie i ochronę zasobów wód podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem wód leczniczych (źródła: w Swoszowicach oraz „Mateczny”)
- kompleksowa ochrona zbiornika wody pitnej na Rabie w Dobczycach w ramach powstałego Związku Gmin Dorzecza Górnej Raby i Krakowa.

B. Kierunki realizacji zadań:

- opracowanie programu modernizacji i rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę i systemów kanalizacji na terenie miasta,
- kontynuacja działań zmierzających do uregulowania problemu odprowadzania ścieków w zlewniach Rudawy, Białuchy (Prądnika), Dłubni, i Wilgi we współpracy z gminami ościennymi,

- opracowanie we współpracy z Wojewodą Małopolskim:
  - programu ochrony wód piasków bogucickich przed degradacją,
  - programu właściwego zagospodarowania wód podziemnych Krakowa.

C. Instrumenty realizacji zadań:

- popularyzacja zasad pozyskiwania środków z różnego rodzaju funduszy ekologicznych na zadania służące ochronie środowiska,
- wydawanie decyzji administracyjnych, opinii oraz uzgodnień powodujących:
  - zmiana niewłaściwego użytkowania wody (np. wód wysokiej jakości do celów przemysłowych):
    - oszczędna eksploatacja zasobów wodnych,
    - utrzymanie dobrego stanu technicznego ujęć wód,
    - ochrona wód podziemnych czwartorzędowych,
    - ochrona terenów wychodni utworów przedczwartorzędowych,
- pozyskiwanie środków finansowych z funduszy ekologicznych.

3. Ochrona powierzchni ziemi (gleb)

A. Cele szczegółowe:

- racjonalna gospodarka złożami kopalin.

B. Kierunki realizacji celów:

- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- współpraca służb odpowiedzialnych za odpowiednią jakość środowiska w tym zakresie.

C. Instrumenty realizacji celów:

- wydawanie decyzji administracyjnych i opinii.

4. Edukacja ekologiczna

A. Cele szczegółowe:

- zmiana przyzwyczajeń i zachowań mieszkańców i wytworzenie nawyków pozytywnych działań zmierzających w kierunku zrównoważonego rozwoju Miasta,
- stopniowe eliminowanie powszechnej postawy mieszkańców charakteryzującej się eliminowaniem lub przerzucaniem na innych lub w inne miejsca kosztów społecznych i finansowych ochrony środowiska (tzw. postawa NIMBY- Not-in-My-Back-Yard).

B. Kierunki realizacji celów:

- kontynuacja realizacji programu powszechnej edukacji - w ramach tego programu władze Miasta współpracują ze szkołami, Radami Dzielnic, a także środowiskami gospodarczymi,
- współpraca ze środowiskami i organizacjami ekologicznymi oraz pozarządowymi.

C. Instrumenty realizacji celów:

- inspirowanie przedsięwzięć oraz wspieranie wszelkich inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy środowiska,
- organizowanie spotkań „Zielonego Stołu” – poprzez tę formę spotkań uczestnictwo środowisk społecznych w działaniach władz Miasta w kierunku zrównoważonego rozwoju,
- dofinansowywanie ze środków funduszy ekologicznych zadań, które mają już cykliczny charakter - m. in. kampanii "sprzątanie świata", Krakowskiego Turnieju Ekologicznego p.n. "Tobie została powierzona ziemia, rządz nią z mądrością", obchodów „Dnia Ziemi”.

5. Zieleń miejska

A. Cele szczegółowe:

- ochrona i zapewnienie utrzymania wszystkich rodzajów obiektów przyrodniczych, składających się na całość miejskich terenów zieleni,
- dalszy rozwój miejskich terenów zieleni: powiększanie dotychczasowego układu przyrodniczego miasta i tworzenie jego kolejnych ogniw, co wiąże się z koniecznością zakładania nowych terenów zieleni urządzonej, oraz dążeniem do rekultywacji wszystkich terenów zdewastowanych lub zniszczonych (w tym Parku Lilli Wenedy, Młynówki Królewskiej, Parku Dębnickiego, parku na terenach dawnego zakładu Solvay).

B. Kierunki realizacji celów:

- zachowanie powierzchni istniejących terenów zieleni w nienaruszonym stanie,
- ochrona i rozbudowa systemu zieleni zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego,
- wzrost terenów zieleni urządzonej zarówno komunalnej, jak i innych właścicieli terenów stopniowa wymiana drzew w niektórych obszarach miasta (np. Nowa Huta, Podgórze),
- ochrona istniejących terenów zieleni urządzonej, lasów i zadrzewień z uwzględnieniem terenów objętych ochroną konserwatorską zabytków, w oparciu o przepisy ustawy o ochronie przyrody
- organizacja systemu zielonych terenów otwartych: tworzenie stref ochrony szczególnie cennych obiektów przyrodniczych, zachowanie ogólnomiejskich warunków równowagi ekologicznej miasta, uporządkowanie gospodarki terenami komunalnymi Miasta,
- rekompozycja terenów zieleni wzdłuż rzek z zachowaniem zasad ochrony przeciwpowodziowej,
- współpraca z administracją rządową w zakresie zwiększenia ilości obiektów objętych prawną ochroną przyrody,
- opracowanie programu realizacji inwestycji z zakresu budowy parków miejskich przy udziale środków publiczno - prywatnych.

C. Instrumenty realizacji celów:

- decyzje administracyjne, opinie, uzgodnienia:
  - ograniczające możliwość likwidacji terenów zielonych,
  - warunkujące udzielanie zezwolenia na usunięcie drzew od przesadzeń lub nowych nasadzeń,
- realizacja „Kompleksowego programu rozwoju zieleni dla Krakowa”,
- uporządkowanie struktury zarządzania zielenią komunalną.

6. Gospodarka leśna

A. Cele szczegółowe:

- zwiększenie powierzchni lasów - jako otuliny dla Krakowa,
- zwiększenie zdolności retencyjnej gruntów na terenie Miasta.

B. Kierunki realizacji celów:

- przygotowanie programu realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej w oparciu o opracowany operat urzędzeniowy i plan zagospodarowania dla terenów leśnych stanowiących własność prywatną,
- współpraca z państwowym nadzorem leśnym, ustanowionym przez Wojewodę (Nadleśnictwo) w zakresie zalesiania gruntów prywatnych i państwowych, zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- ustalanie wykonania zadań wyrębu drzew, ponownego założenia upraw leśnych, przebudowy drzewostanu, pielęgnowania i ochrony lasu.

C. Instrumenty realizacji celów:

- ujęcie w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego obszarów do zalesień w porozumieniu z Urzędem Wojewódzkim odnośnie zmiany granicy rolno-leśnej w Mieście,
- zabezpieczenie środków na zalesienia zarówno gruntów komunalnych, jak i prywatnych (na wnioski właścicieli),
- wydawanie zezwoleń na zalesianie gruntów rolnych w zakresie przysługującym gminie,
- inwentaryzacja gruntów rolnych i nieużytków możliwych do zalesienia.

7. Rolnictwo

A. Cele szczegółowe:

- zmiana w strukturze upraw poprzez eliminację produkcji warzyw w rejonach największej kumulacji skażeń oraz wprowadzenie uprawy roślin pastewnych i okopowych dla potrzeb produkcji zwierzęcej,
- ograniczenie źródeł zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa,
- podnoszenie jakości materiału hodowlanego,
- upowszechnienie wśród rolników regulacji dotyczących warunków integracji z Unią Europejską,
- ochrona gleb na gruntach użytkowanych rolniczo, w tym ograniczenie źródeł zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa.

B. Kierunki realizacji celów:

- sprzyjanie przedsięwzięciom gospodarczym z zakresu małej przedsiębiorczości produkcyjnej i usługowej,
- wprowadzenie do realizacji zasad racjonalnej uprawy, w tym promocję preparatów zalecanych do ochrony upraw w obszarach zasilania i ujęć wody pitnej,
- wspieranie tworzenia ponadregionalnego rynku rolnego.

C. Instrumenty realizacji celów:

- uruchomienie nowoczesnej giełdy rolno-ogrodniczej, organizującej kontraktację i nowoczesne formy konfekcjonowania i przechowywania produktów rolnych,
- prowadzenie akcji promocyjnej w zakresie stosowania nowych odmian i nowoczesnych metod uprawy,
- organizowanie specjalistycznych szkoleń dla producentów współpracy w tym zakresie z Wojewódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego,
- organizacja specjalistycznych szkoleń dla osób wykonujących zabiegi ochrony,
- współpraca z Izbą Rolniczą w sprawach dotyczących produkcji rolnej i rynku rolnego, poprawy struktury agrarnej, zasięgania opinii przy tworzeniu regulacji prawnych i przepisów prawa miejscowego, likwidacji skutków klęsk żywiołowych,
- wapnowanie i regenerowanie gleb popowodziowych,
- dofinansowanie zadań mających na celu poprawę jakości biologicznej zwierząt hodowlanych oraz sprawności technicznej urządzeń rolniczych.

VI. Mieszkalnictwo

Polityka mieszkaniowa Miasta wynika z szeregu uwarunkowań prawnych do których należy w pierwszym rzędzie Konstytucja RP, która w przepisie art. 75 mówi:

„Władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności, wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania”

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym: „Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy”. Ustawa o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych nakłada na gminy obowiązki dostarczania w określonych przypadkach lokali mieszkalnych zamiennych

Do zadań własnych gminy z ustawy o gospodarce nieruchomościami przeszło m.in. "tworzenie zasobów gruntów na cele zabudowy miast..." oraz wyposażanie ich w niezbędne sieci uzbrojenia. Wg „Nowej Karty Ateńskiej 1998” (są to zasady planowania miast przyjęte przez Europejską Radę Urbanistów) „Szeroki wybór mieszkań, w granicach możliwości finansowych różnych grup ludności, powinien być dostępny dla mieszkańców miast...Projekty winny wykorzystywać nowe materiały i techniki budowlane, pozwalające na zmniejszenie kosztów aby umożliwić realizację tanich mieszkań dla pokrzywdzonych przez los grup społecznych”.

A. Cele szczegółowe:

- zapewnienie mieszkańcom warunków do swobodnego pozyskiwania mieszkań o standardzie zapewniającym właściwy poziom warunków życiowych oraz kosztach nabycia i eksploatacji odpowiadających ich możliwościom finansowym.

B. Kierunki realizacji celów:

- przyrost nowych zasobów mieszkaniowych,
- zwiększenie dostępności mieszkań,
- powstrzymanie dekapitalizacji i poprawa standardów istniejących zasobów mieszkaniowych, powstałych w różnych okresach, ze szczególnym uwzględnieniem osiedli wykonanych z „wielkiej płyty”,
- stworzeniem warunków do powstania zróżnicowanej oferty mieszkaniowej, ze szczególnym uwzględnieniem budownictwa socjalnego,
- poparcie inwestycji rodzin, które zdecydują się same na podjęcie wysiłku budowy domu lub mieszkania.

C. Instrumenty realizacji celów:

- wykorzystanie zasobów mienia komunalnego dla realizacji różnych form budownictwa mieszkaniowego,
- przystąpienie do programu mieszkaniowego „Konsorcjum”,
- kontynuowanie wspierania przedsięwzięć realizowanych przez Towarzystwa Budownictwa Społecznego. Zapewniają one mieszkania czynszowe dla osób o średnich dochodach, przy częściowym finansowaniu kosztów budowy z budżetu państwa,
- kontynuowanie realizacji własnych (gminnych) inwestycji mieszkaniowych oraz zakupu lokali pełnostandardowych w ilości niezbędnej dla zapewnienia mieszkań osobom tracącym je z powodu czynników zewnętrznych (wywłaszczenia pod inwestycje gminne, zagrożenia wynikające ze złego stanu budynku),

- kontynuowanie wspomagania inwestorów budownictwa mieszkaniowego w ramach „Lokalnych Inicjatyw Mieszkaniowych, poprzez udział finansowy Miasta w realizacji infrastruktury technicznej,
- kontynuowanie polityki remontowej zarówno zasobów własnych jak i wspierania finansowego wspólnot mieszkaniowych i właścicieli budynków prywatnych,
- kontynuowanie udostępniania powierzchni strychowych i pomieszczeń niemieszkalnych w zasobie komunalnym na lokale mieszkalne,
- wprowadzenie realizacji ze środków gminy inwestycji mieszkaniowych - socjalnych, o niepełnym standardzie dla osób bezdomnych i innych nieprzystosowanych (z różnych przyczyn) do eksploatacji lokali samodzielnych pełnostandardowych,
- wprowadzenie współpracy z gminami ościennymi w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego. Gminy ościenne dysponując stosunkowo tanimi terenami mogłyby stworzyć w szczególności możliwości uzyskania „pierwszego” mieszkania przez młode małżeństwa,
- pozyskiwanie przez Gminę pełnostandardowych mieszkań od spółdzielni i innych inwestorów z przeznaczeniem na mieszkania komunalne.

VII. Edukacja

W związku z reformą samorządową i edukacji miasto Kraków przejęło wszystkie zadania edukacyjne wynikające zarówno z ustawy o samorządzie gminnym jak i powiatowym.

Miasto Kraków jest organem prowadzącym dla:

- 26 żłobków samorządowych,
- 128 przedszkoli samorządowych w tym 3 przedszkoli specjalnych,
- 118 szkół podstawowych w tym 17 szkół specjalnych,
- 68 gimnazjów w tym 17 gimnazjów specjalnych,
- 4 szkoły muzyczne,
- 43 liceów ogólnokształcących w tym 2 liceów ogólnokształcących specjalnych,
- 89 techników i liceów zawodowych dla młodzieży i dorosłych,
- 39 szkół zawodowych dla młodzieży i dorosłych,
- 16 szkół pomaturalnych dziennych, wieczorowych i zaocznych,
- 18 szkół specjalnych,
- 7 ośrodków szkolno-wychowawczych,
- 10 poradni psychologiczno - pedagogicznych.

Łącznie miasto Kraków prowadzi 562 szkoły i placówki oświatowe.

Miasto Kraków jest organem rejestrującym oraz przekazującym dotację dla 115 szkół i placówek niepublicznych (33 przedszkola, 19 szkół podstawowych, 19 liceów ogólnokształcących).

Do szkół i placówek samorządowych uczęszcza 147 805 dzieci i młodzieży, a pracuje w nich 18 675 osób z czego 12 975 nauczycieli oraz 5 700 pracowników administracji i obsługi.

1. Proces dydaktyczno-wychowawczy

A. Cele szczegółowe:

- podnoszenie jakości kształcenia, wychowania i opieki w placówkach oświatowych,
- wszechstronna oferta edukacyjna umożliwiająca powszechne kształcenie na poziomie średnim,
- zabezpieczenie optymalnych warunków realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego (liczebność klas i grup, wyposażenie pracowni w urządzenia i środki dydaktyczne, pomoce naukowe, opieka specjalistyczna),
- zindywidualizowanie procesu kształcenia poprzez otoczenie opieką uczniów wybitnie uzdolnionych a także osiągających słabe wyniki w nauce,
- opracowanie programu integracji szkolnej i środowiskowej.

B. Kierunki realizacji celów:

- promowanie programów kształcenia dla uczniów wybitnie zdolnych,
- otoczenie opieką uczniów nie nadążających za programem szkolnym,
- zapewnienie warunków do rozwoju zainteresowań, między innymi poprzez bezpłatne zajęcia pozalekcyjne, zgodnie z zainteresowaniami uczniów,
- zapewnienie funkcjonowania szkolnictwu artystycznemu,
- wprowadzenie do wszystkich szkół programów obejmujących wiedzę na temat praw i obowiązków obywatelskich w państwie demokratycznym, planowanie własnej drogi życiowej i rozwoju osobowego, umiejętności poszukiwania pracy,
- poznawanie i kultywowanie tradycji narodowych i regionalnych,
- zapewnienie warunków do uprawiania sportu i rekreacji (boiska, sale gimnastyczne, pływalnie),
- wprowadzenie programów promujących zdrowie i profilaktykę uzależnień (narkomania, alkoholizm, nikotynizm),

- zapewnienie sieci placówek wspomagających rodzinę w wychowaniu (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki terapii i wczesnej interwencji itp.),
- poprawienie funkcjonowania systemu pomocy dla dzieci najuboższych,
- wspomaganie finansowania wycieczek letniego i zimowego dzieci oraz organizowania dla nich „zielonych szkół” (środki na ten cel adresowane będą głównie do rodzin wielodzietnych, najuboższych, patologicznych),
- zapewnienie rodzicom:
  - możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły,
  - wpływu na program szkoły,
  - możliwości korzystania z programów wspierających proces wychowawczy (m.in. walki z uzależnieniami).

C. Instrumenty realizacji celów:

- dążenie do nauki na jedną zmianę w klasach nie większych niż 25-osobowe,
- poprawienie wyposażenia klas lekcyjnych, pracowni w sprzęt i pomoce naukowe,
- zapewnienie opieki przed i po lekcjach w świetlicach szkolnych,
- dostosowanie placówek oświatowych do pełnienia nowych funkcji, między innymi przez ich modernizację i odpowiednie wyposażenie,
- dofinansowanie przez miasto zajęć pozalekcyjnych i innych przedsięwzięć zmierzających do podniesienia jakości kształcenia i wycieczek dzieci i młodzieży,
- wspieranie szkół i klas integracyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań zmierzających do usuwania barier architektonicznych,
- przeznaczenie dodatkowych środków na nauczanie historii Krakowa, między innymi przez organizowanie konkursów i spotkań mających na celu poznanie roli miasta w historii współczesnej Polski,
- promowanie sylwetek wybitnych postaci związanych z Krakowem i regionem,
- przeznaczenie odpowiednich środków na otoczenie opieką uczniów szczególnie zdolnych i uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz ich nauczycieli (stypendia i nagrody edukacyjne, nagrody dla laureatów konkursów przedmiotowych i ich opiekunów, zajęcia indywidualne, dodatkowa opieka psychologiczno-pedagogiczna),
- reaktywowanie szkolnych klubów sportowych, wspierających proces dydaktyczno-wychowawczy,
- doprowadzenie, wspólnie z Okręgową Komisją Egzaminacyjną, do powstania Centrum informacyjno-kształceniowego dla nauczycieli,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży na terenie szkoły, podstawowej opieki medycznej i badań profilaktycznych, szczególnie w zakresie stomatologii, pulmonologii oraz obowiązkowych szczepień.

2. Zarządzanie placówkami oświatowymi

A. Cele szczegółowe:

- osiągnięcie w Krakowie najwyższego poziomu kształcenia i wychowania w Polsce, odpowiadającego roli Krakowa w kulturze Polski i Europy,
- dobre przygotowanie i wdrożenie reformy edukacji,
- zapobieganie dysproporcjom między warunkami kształcenia w poszczególnych szkołach.

B. Kierunki realizacji celów:

- aktywne uczestnictwo w programach wojewódzkich, regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych podejmujących problematykę oświaty i wychowania,
- inicjowanie i wspieranie działań integrujących środowisko oświatowe,
- zoptymalizowanie mechanizmów zarządzania środkami finansowymi,
- wyposażenie dyrektorów szkół w możliwie szerokie kompetencje w zakresie zarządzania szkołą,
- zapewnienie nauczycielom warunków do podnoszenia kwalifikacji i doształcania oraz możliwości realizacji własnych propozycji programowych i organizacyjnych (programy autorskie, innowacje pedagogiczne),
- traktowanie budowy sal gimnastycznych, boisk, basenów jako priorytetów inwestycyjnych.

C. Instrumenty realizacji celów:

- zapewnienie w budżecie Miasta środków, pozwalających na realizację przyjętej polityki oświatowej wyrażonej poprzez wzrost realnych nakładów na oświatę,
- zapewnienie nauczycielom motywacyjnego systemu płac oraz godnych warunków pracy przez systematyczne zwiększenie środków na ten cel z budżetu gminy,

VIII. Kultura Fizyczna

Od 1 stycznia 1999 r., w związku z wprowadzeniem reformy administracyjnej, Miasto przejęło od władz wojewódzkich będącą dotychczas w ich zarządzie bazę rekreacyjno - sportową w celu jej dalszego wykorzystywania w ramach zadań własnych. Gmina sprawować ma także nadzór nad działalnością stowarzyszeń kultury fizycznej oraz związków sportowych w działających na jej obszarze.

Działalność Miasta w zakresie rozwoju kultury fizycznej polegać będzie przede wszystkim na współdziałaniu ze stowarzyszeniami oraz udzielaniu im pomocy w realizacji zadań, co przejawiać się będzie m.in. w finansowym wspomaganiu odnowy i rozbudowy bazy sportowej i rekreacyjnej, szczególnie tej, z której korzysta młodzież (osiedlowe boiska, sale gimnastyczne oraz baseny) w następującej kolejności: obiekty szkolne, komunalne, osiedlowe i pozostałe.

W celu realizacji celów z zakresu rozwoju kultury fizycznej został powołany zespół roboczy, mający za zadanie opracowanie polityki gminy w zakresie przedsięwzięć inwestycyjnych w dziedzinie kultury fizycznej na terenie miasta Krakowa, a w szczególności, w oparciu o system kryteriów, ustalenie listy zadań, które zostaną ujęte w Planie Rozwoju Miasta.

A. Cele szczegółowe:

- poprawa stanu zdrowotności i sprawności fizycznej mieszkańców,
- zwiększenie ich aktywności sportowej i rekreacyjnej oraz popularyzacja walorów rekreacji ruchowej,
- odnowa i rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej, szczególnie tej, z której korzysta młodzież (boiska, sale gimnastyczne oraz baseny),
- zwiększenie dostępności mieszkańców do różnego rodzaju form aktywności ruchowej, w tym dla osób niepełnosprawnych.

B. Kierunki realizacji celów:

- opracowanie programu poprawiającego wyposażenie Miasta w obiekty sportowo-rekreacyjne (dot. rozbudowy, modernizacji i remontów) - w maju 1999 roku powołany został zespół ds. opracowania polityki Miasta w zakresie budowy i modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- przygotowanie i realizacja programu budowy sal gimnastycznych o lekkich konstrukcjach,
- inspirowanie i wspieranie działań na rzecz promocji kultury fizycznej i zdrowia,
- zaktywizowanie współpracy ze stowarzyszeniami sportowymi oraz władzami administracji rządowej ogólnej i specjalnej,
- wspieranie instytucji i organizacji oraz klubów działających na terenie miasta Krakowa w zakresie działalności rekreacyjnej i sportowej,
- inspirowanie powstania „Forum Organizacji i Stowarzyszeń Sportowych”, w którym Miasto będzie aktywnie uczestniczyć,
- promowanie idei olimpijskich,
- aktywne uczestnictwo w organizacji imprez o zasięgu ponadlokalnym i międzynarodowym promujących różne dyscypliny sportu,
- propagowanie i współfinansowanie imprez sportowych przy równoczesnym poszukiwaniu nowego modelu finansowania.

C. Instrumenty realizacji celów:

- koordynacja działalności stowarzyszeń kultury, związków sportowych i ośrodków sportowo - rekreacyjnych pod kątem prawidłowości funkcjonowania podmiotów w oparciu o zapisy statutowe oraz prowadzonych zajęć sportowych i rekreacyjnych, organizowanych imprez i obozów szkoleniowych,

- wspieranie programów dzielnicowych inwestycji sportowo-rekreacyjnych,
- stworzenie szans na skuteczne realizowanie inwestycji z zakresu kultury fizycznej i rekreacji w systemie publiczno-privatnym,
- wykorzystanie możliwości dofinansowania inwestycji sportowych i rekreacyjnych przez Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki,
- prowadzenie polityki ulg finansowych wobec klubów sportowych i stowarzyszeń kultury fizycznej w zakresie należnych Gminie opłat,
- dofinansowanie uczestnictwa dzieci i młodzieży w zajęciach sportowych, organizacji sportowych zgrupowań i obozów szkoleniowych oraz międzynarodowej wymiany sportowej,
- realizowanie programu stałych i cyklicznych imprez sportowych,
- współpraca z Radami Dzielnic w zakresie realizacji zadań uznanych za priorytetowe w dziedzinie kultury fizycznej,
- systematyczny rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej,
- program budowy krytych basenów pływackich dla potrzeb młodzieży szkolnej.

IX. Kultura i Ochrona Zabytków

Dziedzictwo kulturowe Krakowa pozostaje nadal jego największym kapitałem, z którego Miasto powinno korzystać świadomie i z jasną wizją swego przyszłego miejsca na mapie zjednoczonej Europy. Dzięki niezwykle nagromadzeniu dóbr kultury Kraków został umieszczony na liście 12 obiektów światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO (World Heritage List).

Znaczenie Krakowa jako europejskiego ośrodka nauki, kultury, sztuki winno być stale umacniane. Kraków jako miasto unikalne w skali światowej, dążąc do zachowania swego niepowtarzalnego klimatu, ma szansę stać się jednym z najważniejszych ośrodków Europy Środkowej i Wschodniej, wykorzystując w tym celu, oprócz zasobów dziedzictwa kulturowego, zarówno swoje tradycyjne związki z miastami Europy, jak i zawarte w ostatnich latach nowe umowy o współpracy.

Poza ochroną dziedzictwa kulturowego, w oparciu o szereg instytucji powołanych do trwałej ochrony dóbr kultury (muzea), konieczne jest objęcie mecenatem wszelkich aspektów unikalnej atmosfery miasta.

1. Kultura

A. Cele szczegółowe:

- zachowanie dziedzictwa i tożsamości kulturowej (*genius loci*) Krakowa dla przyszłości,
- wzmocnienie tradycyjnej funkcji Krakowa jako ośrodka kultury, sztuki, nauki, oraz wzbogacenie jej innymi, nowoczesnymi formami życia intelektualnego i artystycznego (kongresy, festiwale, targi sztuki itp.) o randze międzynarodowej oraz stworzenie warunków instytucjonalnych i finansowych dla rozwoju tych dziedzin,
- wykształcenie i stały rozwój społeczeństwa obywatelskiego aktywnie tworzącego i uczestniczącego w kulturze,
- edukacja kulturalna dzieci i młodzieży.

B. Kierunki realizacji celów:

- zmiana form zarządzania istniejącymi programami i instytucjami kultury,
- inicjowanie i przyjmowanie do realizacji dużych projektów kulturalnych, w tym o randze międzynarodowej,
- skuteczna ochrona i kształtowanie potencjału krajobrazu kulturowego Krakowa jako elementu jego promocji,
- rewitalizacja historycznych obszarów miasta z troską o nadanie im nowej, uszlachetnionej jakości przy zachowaniu tożsamości kulturowej,
- wykreowanie międzynarodowego wizerunku Krakowa jako Europejskiego Miasta Kultury,
- upowszechnianie kultury poprzez adekwatne do potrzeb rozmieszczenie placówek kultury na terenie Krakowa, ze szczególnym uwzględnieniem peryferyjnych dzielnic Miasta.
- poprawa kondycji placówek oświatowo-wychowawczych (domy kultury, biblioteki).

C. Instrumenty realizacji celów:

- uwzględnienie w planie społeczno - gospodarczym środków przeznaczonych na kulturę, proporcjonalnych do rangi Krakowa,
- finansowanie oraz poprawianie kondycji profesjonalnych instytucji kultury prowadzonych przez Miasto takich jak orkiestry symfoniczne, teatry, muzea i galerie, także tworzenie instytucji wspierających działania Miasta jako mecenasu kultury,
- prowadzenie działalności wspomagającej finansowanie oraz poprawę kondycji placówek oświatowo-wychowawczych (domy kultury, biblioteki),

- promocja stałych wybranych cyklicznych wydarzeń kulturalnych, zwłaszcza o charakterze festiwalowym, w tym międzynarodowych,
- realizacja w oparciu o środki publiczno - prywatne obiektów służących rozwojowi i upowszechnianiu kultury (centrum koncertowe, sale wielofunkcyjne itp.),
- aktywna promocja Krakowa jako międzynarodowego miasta kultury,
- uczestnictwo w rewaloryzacji i rewitalizacji historycznych obszarów miasta, z lokalizacją na ich terenie instytucji podnoszących wartość otoczenia (szczególnie związanych ze współpracą bilateralną i europejską Miasta i Polski),
- nawiązywanie nowej i kontynuacja dotychczasowej międzynarodowej współpracy z miastami i regionami oraz dzielnicami miast, fundacjami, stowarzyszeniami, związkami a także ze środowiskami mniejszości narodowych,
- rozwijanie programów wspierania środowisk artystycznych w nowych formach mecenatu oraz dofinansowań inicjatyw,
- dostosowanie form działania instytucji kultury do potrzeb mieszkańców i gości Krakowa,
- współpraca w tworzeniu międzynarodowego centrum pielgrzymkowego związanego z rozwijającym się Sanktuarium Miłosierdzia Bożego,
- zachowanie tradycji rzemiosła regionalnego, w tym wspieranie utworzenia Krakowskiego Muzeum Witraży,
- udział w rozwoju Muzeum Lotnictwa,
- doprowadzenie do powstania Muzeum Historii Armii Krajowej.

2. Ochrona Zabytków

A. Cele szczegółowe:

- ochrona unikalnego kapitału Krakowa poprzez rewaloryzację i właściwe eksponowanie zespołów urbanistycznych, poszczególnych obiektów oraz całego historycznego układu urbanistycznego miasta, a także umiejętne kształtowanie i komponowanie w nim nowoczesnej tkanki miejskiej, z uwzględnieniem:
  - obiektów Twierdzy Kraków,
  - Starego Kazimierza,
  - zespołu urbanistycznego Nowej Huty (opartego na koncepcji „jednostki sąsiedzkiej”),
  - zieleni miejskiej (w tym Plant),
- uzupełnianie luk prawnych w zakresie ochrony zabytków poprzez prawo gminne,
- podnoszenie świadomości społecznej poprzez współkreację rewitalizowanej i rewaloryzowanej przestrzeni miejskiej (partycypacja społeczna),
- częściowe odciążenie historycznego centrum Krakowa z funkcji miejskich i tworzenie nowych centrów.

B. Kierunki realizacji celów:

- kontynuacja rozpoczętej rewaloryzacji zespołów urbanistycznych Krakowa,
- zahamowanie i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (powietrza, wody i gleby) jako czynników mających wpływ zarówno na zdrowie i życie mieszkańców Krakowa, jak i jego zabytkową tkankę.

C. Instrumenty realizacji celów:

- ochrona historycznych walorów miasta za pomocą polityki przestrzennej:
  - stref ochrony krajobrazu i dóbr kultury,
  - stref ochrony i kształtowania widoku (sylwety miasta),
  - obszarów strategicznych (Kazimierz, Ludwinów - Zakrzówek, oraz Kraków - Wschód w ramach strefy ochronnej HTS),
- ochrona substancji mieszkaniowej w dzielnicach historycznych,
- komponowanie przestrzeni w oparciu o historyczne układy osiedleńcze tam, gdzie są one czytelne i warte kontynuacji,
- racjonalne wykorzystywanie środków finansowych pochodzących z zewnątrz (m.in. Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, finansowanie publiczno - prywatne),
- poszukiwanie innych źródeł finansowania rewaloryzacji substancji zabytkowej miasta (np. poprzez dobrowolne minimalne opodatkowanie mieszkańców).

X. Gospodarowanie Mieniem Miasta

Gospodarowanie mieniem komunalnym winno być podporządkowane polityce społecznej i gospodarczej Miasta. Pozostaje w silnym związku z szeregiem polityk, głównie: inwestycyjną, mieszkaniową i ochrony środowiska..

Obecnie prowadzona polityka gospodarowania mieniem komunalnym oparta jest o obowiązujący Miejskowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego oraz o Politykę Rozwoju Przestrzennego i Ochrony Środowiska. Oba te dokumenty były przyjęte uchwałami Rady Miasta Krakowa w końcu 1994 r.

Wykonywane aktualnie (i przewidziane do ukończenia w bieżącym roku) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta w rozdziale: „Instrumenty Realizacji Polityki Przestrzennej” przewiduje m.in. weryfikację i aktualizację polityki gospodarowania mieniem komunalnym.

A. Cele szczegółowe:

- stworzenie zasobów mienia komunalnego w ilości umożliwiającej realizację najszerszej pojętych celów publicznych, a w szczególności pozyskiwanie terenów pod inwestycje komunikacyjne,
- zapewnienie stałego dochodu miasta poprzez dysponowanie mieniem komunalnym w sposób optymalny dla realizacji celów publicznych, przy równoczesnej ochronie własności prywatnej.

B. Kierunki realizacji celów:

- powiększanie zasobu gruntów dla realizacji zadań publicznych, budownictwa mieszkaniowego i promocji działań gospodarczych,
- prowadzenie racjonalnej polityki gospodarowania nieruchomościami, która:
  - tworzy stały dochód dla Miasta,
  - obniża koszty inwestycji publicznych,
  - umożliwia powiększanie zasobów mieszkaniowych,
  - pozwala na wykorzystanie tytułu własności do generowania korzyści komercyjnych i aktywizowania wybranych dziedzin przedsiębiorczości,
  - poprawia standardy zamieszkania,
  - chroni tereny otwarte.

C. Instrumenty realizacji celów:

- kontynuacja i jak najszybsze zakończenie inwentaryzacji mienia komunalnego, gromadzenie, porządkowanie i przetwarzanie informacji o stanie mienia komunalnego i sposobie gospodarowaniu nim,
- gromadzenie i przygotowanie terenów pod funkcje publiczne,
- gromadzenie i przygotowanie terenów zastępczych dla właścicieli gruntów przeznaczonych na wyznaczone w planie miasta cele publiczne,
- zgromadzenie gruntów komunalnych dla realizacji polityki mieszkaniowej w Mieście,
- nabywanie gruntów dla uzyskania ustawowo wymaganego udziału gruntów własności komunalnej w procesie przymusowego scalenia a następnie podejmowanie scaleń i tą drogą pozyskiwanie części gruntów (10-15% powierzchni objętej scaleniami) na cele publiczne,
- prowadzenie aktywnej gospodarki terenami szczególnie w obszarach strategicznych wyznaczonych w planie miasta,

- wykup zdegradowanych terenów rolnych i nieużytków lub ekstensywnie wykorzystywanych terenów przemysłowych, celem zagospodarowania ich w sposób najkorzystniejszy dla Miasta,
- korzystanie z prawa pierwokupu we wszystkich korzystnych dla Miasta przypadkach,
- nabywanie i wymiany gruntów przyległych do stanowiących mienie komunalne w celu scalenia z nim i uzyskiwania nieruchomości o wielkości bądź kształcie korzystniejszym do zagospodarowania,
- sprzedawanie małych udziałów we współwłasności dla jednoczesnego zakupu współwłasności w innych nieruchomościach, w sytuacji, gdy jest to korzystne dla Miasta - celem uporządkowania stanu własności,
- uzyskiwanie funduszy przez aktywną sprzedaż małych działek oraz nieużytków, poprzez oferowanie ich do nabycia przez właścicieli przyległych terenów, jeśli nie mają istotnego znaczenia dla polityki Miasta,
- wprowadzenie opłat adiacenckich dotyczących scaleń,
- określenie sposobu ograniczania negatywnych skutków długotrwałej „rezerwacji” terenu pod cele publiczne,
- opracowanie kryteriów kolejności nabywania od właścicieli prywatnych terenów rezerwowanych w planach miejscowych pod zielen publiczną,
- przygotowanie ofert terenowych dla potencjalnych inwestorów,
- dzierżawienie gruntów na cele tymczasowe do momentu ich docelowego zagospodarowania,
- obciążanie nieruchomości ograniczonymi prawami rzeczowymi,
- dysponowanie nieruchomościami poprzez udostępnianie ich na cele budownictwa mieszkaniowego zgodnie z przyjętą polityką mieszkaniową,
- sprzedaż działek nie mających istotnego znaczenia dla polityki Miasta,
- korzystanie z możliwości oddawania w użytkowanie wieczyste nieruchomości w celu możliwości kontroli sposobu ich zagospodarowania.

XI. Rozwój Gospodarczy Miasta

Miasto w swoich zamierzeniach i działaniach o charakterze gospodarczym powinno kierować się ideą zrównoważonego rozwoju. Polega ona na dążeniu do harmonijnego połączenia ścisłych celów rozwojowych z kontrolowaniem i ograniczaniem gwałtownych efektów działań człowieka na środowisko.

Rolą samorządu lokalnego jest stwarzanie warunków dla rozwoju gospodarczego w imieniu i dla dobra zbiorowości lokalnej. Ma temu służyć odpowiednio tworzone prawo lokalne, które daje preferencje stymulujące rozwój gospodarczy poprzez np. planowanie przestrzenne i system ulg podatkowych, a równocześnie chroni wartości kulturowe miasta i ogranicza ujemny wpływ na środowisko.

Widoczna w całej Europie tendencja samorządów lokalnych do redukcji swoich zobowiązań dotyczących usług (w tym inwestycji) w sektorze publicznym będzie w najbliższych latach realizowana także w Krakowie. W tym celu może być wykorzystywane finansowanie inwestycji komunalnych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Powinno to przyspieszyć tworzenie infrastrukturalnych warunków rozwoju gospodarczego.

Zmiany w Mieście, w dużej mierze zależne od tempa inwestowania, są konsekwencją polityki władz Miasta wobec inwestorów prywatnych. Dla zachęcenia inwestorów prywatnych stwarzane są odpowiednie warunki, poprzez między innymi system ulg podatkowych (czasowe zniesienie lub zmniejszenie podatku od nieruchomości, określona redukcja opłat za nabycie prawa użytkowania).

1. Planowanie przestrzeni

A. Cele szczegółowe:

- ograniczenie obszarowej ekspansji zwartych struktur miasta przy równoczesnym zwiększeniu efektywności wykorzystania ekstensywnie zainwestowanych terenów,
- stworzenie warunków dla podniesienia atrakcyjności Miasta i wzrostu jego konkurencyjności,
- zapewnienie spójności ważnych generatorów ruchu z węzłami transportu zbiorowego i indywidualnego,
- utrwalenie i ukształtowanie tożsamości Miasta w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego i wartości środowiska przyrodniczego.

B. Kierunki realizacji celów:

- określenie polityki przestrzennej w zakresie kierunków rozwoju, zasad ochrony środowiska, utworzenie listy i zakresu planów miejscowych,
- koordynacja wszystkich aktów wewnętrznych dotyczących gospodarowania przestrzenią w tym decyzji administracyjnych dotyczących inwestycji publicznych oraz przygotowanie listy i lokalizacji inwestycji publicznych.

C. Instrumenty realizacji celów:

- realizacja ustaleń Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraków, jako dokumentu sterującego rozwojem dla zapewnienia optymalnych warunków życia mieszkańców, w myśl zasad zrównoważonego rozwoju oraz kształtowania ładu przestrzennego,
- opracowanie planów miejscowych w obszarach wyznaczonych przez Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraków,
- konsekwentna realizacja polityki przestrzennej wynikającej z ww. dokumentów na etapie wydawania decyzji WZiZT oraz pozwoleń na budowę.

2. Marketing miasta

A. Cele szczegółowe:

- rozwój Krakowa jako ważnego ośrodka usług bankowych, finansowych i konsultingowych,
- rozwój turystyki i "przemysłu kulturalnego" (wykreowanie atutów regionu),
- rozwój przedsiębiorczości oraz przekształcenia własnościowe,
- rozwój wysokich technologii i nauki,
- wykreowanie obrazu regionu krakowskiego jako przyjaznego, dynamicznego i partnerskiego europejskiego ośrodka regionalnego,
- rozwój kontaktów gospodarczych.

B. Kierunki realizacji celów:

- gospodarcza, turystyczna i kulturalna promocja Krakowa wobec zdefiniowanych konkretnie odbiorców,
- promocja konkretnych wskazań lokalizacyjnych i inwestycyjnych pod nowe przedsięwzięcia gospodarcze,
- przyciąganie inwestorów krajowych i zagranicznych inwestujących w branże pożądane dla Miasta,
- zachęcanie do przenoszenia się do miasta siedzib central firm krajowych i związanych z tym inwestycji,
- pozyskiwanie nowych firm i utrzymanie firm już istniejących,
- promocja wewnętrzna, czyli budowa akceptacji społecznej dla profilu rozwoju gospodarczego miasta, prowadząca do aktywizacji gospodarczej mieszkańców.

C. Instrumenty realizacji celów:

- przygotowanie ofert ogólnych i kwalifikowanych dotyczących nieruchomości położonych na terenie Krakowa,
- kampanie kreujące wizerunek Krakowa i upowszechniające informacje o mieście, przy użyciu wydawnictw, multimediiów, itp. prezentujących miasto na rynku międzynarodowym (np. Nowy York, Toronto),
- tworzenie dostępnych i wiarygodnych źródeł informacji opartych o Internet, Małopolski System Informacji Przestrzennej - wykorzystanie strony internetowej dla promocji gospodarczej Miasta,
- stworzenie i rozwój miejskiego Centrum Promocji i Informacji Gospodarczej Miasta,
- współpraca ze środowiskiem gospodarczym w zakresie promocji i informacji,
- rozwój systemu wizualnej informacji turystycznej i komunikacyjnej, zorientowanego na przyjezdnych oraz na kierowanie strumieni turystycznych (pieszych i kołowych) w Krakowie, tak by maksymalnie wykorzystać atrakcje Miasta,
- stosowanie systemu ułatwień dla inwestorów (np. w rejonie obszarów strategicznych Miasta),
- udział miasta w targach międzynarodowych (Londyn, Berlin, Cannes, Monachium, Wiedeń) i krajowych,
- współorganizacja misji gospodarczych we współpracy z samorządem gospodarczym,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym z funduszy pomocowych m.in. dla realizacji zadań ułatwiających rozwój gospodarczy Miasta,
- działania związane z procesami przystosowawczymi do integracji z Unią Europejską,
- tworzenie systemu identyfikacji wizualnej Miasta (logo, symbole),
- doprowadzenie do utworzenia nowoczesnego centrum targowego,
- stworzenie systemu centrów informacji turystycznej.

3. Rozwój małych i średnich firm

A. Cele szczegółowe:

- wzrost gospodarczy i utrzymanie różnorodności gospodarki Krakowa oraz zwiększenie ogólnej efektywności i konkurencyjności preferowanych sektorów, w szczególności wysokich technologii,

- rozwój nowoczesnych, innowacyjnych i proeksportowych sektorów przemysłowych nie stwarzających zagrożenia dla środowiska,
- promocja małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych miejsc pracy,
- podniesienie poziomu usług.

B. Kierunki realizacji celów:

- pobudzanie aktywności gospodarczej mieszkańców i innych potencjalnych inwestorów,
- wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- ścisła współpraca Gminy z samorządem gospodarczym i dzielnicami,
- tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej infrastruktury handlowo - usługowej,
- ochrona branż zanikających,
- podnoszenie poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie handlu targowego,
- ograniczenie i uporządkowanie handlu ulicznego, w szczególności w centrum miasta. Handel uliczny utrzymany będzie jako funkcja wspomagająca stałą sieć handlową i gastronomiczną,
- dążenie do dalszego wzrostu dochodów Miasta z tytułu czynszu dzierżawnego i opłaty targowej.

C. Instrumenty realizacji celów

- tworzenie i rozwój instytucji otoczenia rynkowego: giełdy, agencje i fundacje rozwoju, instytuty analiz gospodarczych, fundusze rozwoju, ośrodki innowacyjności, parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości, etc.,
- współdziałanie Miasta w programach rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, wspieranie tworzenia i działalności inkubatorów przedsiębiorczości,
- udział w realizacji założeń gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, głównie w aspekcie przestrzegania zgodności obrotu napojami alkoholowymi z obowiązującymi przepisami,
- współpraca z samorządem gospodarczym (Izba Przemysłowo - Handlowa, Izba Rzemieślnicza, Krakowska Kongregacja Kupiecka oraz inne izby branżowe) i Dzielnicami,
- restrukturyzacja przemysłu,
- rozwój specjalnej strefy ekonomicznej,
- promocja sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- organizowanie przetargów celowych, w odniesieniu do lokali będących własnością Gminy z zastosowaniem preferencji czynszowych dla branż zanikających,
- działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów,
- dalsza poprawa funkcjonalności, estetyki i organizacja targowisk już istniejących i nowo organizowanych,
- zwiększenie liczby kontroli służb finansowych w zakresie prawidłowości i powszechności poboru opłaty targowej oraz liczby inkasentów miejskich.

4. Turystyka i rekreacja

A. Cele szczegółowe:

- wykreowanie pozytywnego wizerunku Krakowa i regionu na rynkach turystycznych,
- zmiana struktury ruchu turystycznego na pożądaną dla Miasta,
- tworzenie nowych miejsc pracy.

B. Kierunki realizacji celów:

- aktywizacja ruchu turystycznego poza głównym sezonem,
- promocja turystyczna Krakowa na rynkach międzynarodowych,
- rozwój infrastruktury paraturystycznej,
- promocja inwestycji turystycznych,
- rozwój połączeń komunikacyjnych,
- sprzyjanie zagospodarowaniu w celach rekreacyjnych obszarów wzdłuż dopływów Wisły oraz w otoczeniu zbiorników wodnych,
- sprzyjanie zagospodarowaniu w celach turystycznych i rekreacyjnych obszarów dawnych fortyfikacji.

C. Instrumenty realizacji celów:

- organizowanie targów turystycznych,
- organizowanie imprez promocyjnych,
- reportaże w mediach,
- publikacja wydawnictw promocyjnych,
- organizacja wydarzeń kulturalnych w mieście,
- aktywizacja nieczynnych turystycznie fragmentów miasta (np. Podgórze, Plac Wolnica, Nowa Huta),
- współdziałanie w podnoszeniu jakości kadry obsługującej działalność turystyczną i paraturystyczną,
- wyznaczenie i organizacja nowych tras turystycznych.

XII. Zarządzanie Miastem

O rozwoju Miasta decyduje polityka prowadzona przez samorząd. Mocna pozycja samorządu gwarantuje sprawne zarządzanie Miastem z wykorzystaniem nie tylko instrumentów bezpośrednich w jakie Gmina jest wyposażona poprzez kompetencje określone w Ustawie Zasadniczej oraz ustawach szczególnych i przepisach niższego rzędu, ale również poprzez pośrednie instrumenty polityczne i ekonomiczne. Władze Miasta realizują swoją politykę określoną w Strategii Rozwoju Miasta i wynikających z niej politykach sektorowych oraz wieloletnich planach operacyjnych poprzez działania służb miejskich, w szczególności zaś poprzez prace Magistratu.

Dla podniesienia standardu obsługi mieszkańców oraz usprawnienia pracy Magistratu Uchwała Rady Miasta Krakowa nr XIV/112/99 przyjęty został nowy Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta Krakowa.

Sprawne zarządzanie rozwojem miasta musi odbywać się w oparciu o dogłębne rozpoznanie sytuacji miasta- zarówno uwarunkowań przestrzennych jak i społecznych i gospodarczych, co wiąże się z koniecznością ciągłego rozszerzania bazy informacyjnej, stąd tak niezwykle istotna rola jakości i różnorodności baz danych, a także rozwoju systemu informacji przestrzennej. Ponadto dodatkowym ogniwem pozyskiwania informacji o potrzebach i uwarunkowaniach rozwoju Miasta są Rady i Zarządy Dzielnic.

W celu optymalnej realizacji inwestycji rozwojowych Miasta zarządzanie inwestycjami uznanymi jako strategiczne będzie odbywać się w formie projektów z wyodrębnionymi strukturami zarządzania i ściśle określonym montażem finansowym. Pozostałe inwestycje miejskie pogrupowane będą w programy realizowane w horyzoncie wieloletnim, w których poszczególne zadania poddawane będą hierarchizacji wielokryterialnej.

W związku ze zgłoszonym akcesem Polski do Unii Europejskiej stwarzane będą najkorzystniejsze warunki dla pojawienia się w Mieście instytucji o charakterze regionalnym i międzynarodowym.

1. Rada i Zarząd Miasta

A. Cele szczegółowe:

- określenie strategii rozwoju miasta i polityk sektorowych oraz wybór podstawowych narzędzi dla ich realizacji,
- planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju – kształtowanie spójnej kompozycji miasta,
- gospodarowanie mieniem,
- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi instytucji gwarantujących efektywne zarządzanie inwestycjami gminnymi,
- opracowanie programów wspierania inicjatyw społecznych.

B Kierunki realizacji celów.

Realizacja polityki władz Miasta poprzez podejmowanie uchwał Rady i Zarządu:

- realizacja zobowiązań samorządu wynikających z ustawodawstwa wyższego rzędu (tj. Konstytucja, ustawy i uchwały sejmowe, rozporządzenia i zarządzenia władz branżowych, etc.),
- realizacja przyjętej Strategii Rozwoju Miasta,
- realizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.

C. Instrumenty realizacji celów.

Realizowane przez działania Rady Miasta Krakowa:

- przyjęcie Strategii Rozwoju Miasta o horyzoncie wieloletnim,
- przyjęcie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy,
- przyjmowanie planów i programów zagospodarowania przestrzennego,
- zatwierdzanie wieloletnich kroczących planów społeczno-gospodarczych i programów inwestycyjnych,

- opracowanie programów wspierania inicjatyw obywatelskich,
- zatwierdzanie wieloletnich, kroczących planów firm komunalnych (w tym zasad kształtowania opłat i programów inwestycyjnych),
- zatwierdzenie budżetu jako rocznego planu działania wraz z wieloletnim planem finansowo-inwestycyjnym jako jego załącznikiem.

Realizowane przez działania Zarządu Miasta Krakowa:

- przygotowywanie projektów uchwał dla Rady,
- realizacja uchwał podjętych przez Radę Miasta,
- opracowanie procedur wewnętrznych dotyczących realizacji uchwał Rady,
- prowadzenie negocjacji w imieniu miasta z partnerami zewnętrznymi,
- informacja publiczna i komunikacja społeczna w zakresie zadań służb miejskich,
- scentralizowanie obsługi mieszkańców, a co za tym idzie zmniejszenie liczby lokalizacji Urzędu.

2. Dzielnice

A. Cele szczegółowe:

- aktywny udział organów Dzielnic w rozwiązywaniu istotnych problemów społeczności lokalnych,
- kontynuacja i usprawnianie realizacji programów zadań priorytetowych i powierzonych,
- wprowadzenie Programu Modernizacji Ulic Lokalnych wraz z oświetleniem.

B. Kierunki realizacji celów.

Poprzez podejmowanie uchwał Rad i Zarządów Dzielnic:

- realizacja zobowiązań samorządu wynikających z zadań powierzonych i priorytetowych Dzielnic,
- współpraca przy realizacji przyjętej Strategii Rozwoju Krakowa,
- współpraca przy realizacji Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy,
- realizacja polityki władz Miasta,
- wnioskowanie i opiniowanie działań rozwojowych służb miejskich.

C. Instrumenty realizacji celów:

- opiniowanie decyzji lokalnych oraz wnioskowanie w sprawach:
  - dokumentów planowania przestrzennego,
  - przepisów i projektów przepisów gminnych (regulaminy targowisk, parkingów, etc.) - z wyjątkiem zarządzeń wydawanych w przypadkach nie cierpiących zwłoki,
  - planowanych inwestycji komunalnych i rozwiązań w ruchu drogowym oraz komunikacji zbiorowej,
- kompetencje decyzyjne w zakresie wyboru zadań najważniejszych (priorytetowych) do wykonania na terenie Dzielnic, w ramach ustalonych przez Radę Miasta kwot,
- kompetencje decyzyjne przy wyborze szczegółowych zadań w następujących dziedzinach:
  - remonty szkół podstawowych, przedszkoli i żłobków,
  - budowa, modernizacja i remonty dróg i chodników lokalnych wraz z oświetleniem,
  - modernizacja ogródków jordanowskich,
  - tworzenia zieleńców i skwerów oraz uzupełnienia na nich małej architektury,
  - rozwój inicjatyw lokalnych w zakresie kultury,
- współpraca i kontakty ze społecznością lokalną (komunikacja społeczna).

3. Magistrat i jednostki miejskie

A. Cele szczegółowe:

- poprawa jakości i skrócenie czasu obsługi mieszkańców,
- poprawa organizacji pracy Urzędu Miasta Krakowa.

B. Kierunki realizacji celów:

- zwiększenie roli partycypacji społecznej w podejmowaniu decyzji,
- rozwój budżetu zadaniowego i obniżenie szczebla podejmowania decyzji,
- reorganizacja usług komunalnych (głównie w zakresie wywozu i składowania odpadów stałych),
- jako ważną zasadę realizacji celów strategicznych miasta przyjmuje się oprócz inwestycji programy wspierania (dofinansowania) różnorodnych inicjatyw (co powoduje przyciąganie środków pozabudżetowych na cele wynikające ze strategii miasta).

C. Instrumenty realizacji celów:

- poprawa automatyzacji (ilość stanowisk komputerowych powinna być większa od połowy liczby zatrudnionych) pracy przy nieznanym wzroście zatrudnienia (dzięki rosnącym kwalifikacjom urzędników),
- podnoszenie kwalifikacji urzędników poprzez szkolenia dostosowane do aktualnych potrzeb,
- uproszczenie procedur załatwiania rutynowych spraw w Urzędzie,
- zmniejszenie ilości lokalizacji Urzędu Miasta (obecnie Plac Wszystkich Świętych, al. Powstania Warszawskiego, ul. Grunwaldzka-Kasprowicza, os. Zgody, ul. Wielopole, ul. Lubelska, Rynek Podgórski oraz Dobrego Pasterza),
- utworzenie Miejskiego Centrum Informatyki,
- zintegrowanie wszystkich baz danych tworzonych w Urzędzie w systemie RATUSZ i udostępnienie ich we wszystkich lokalizacjach w sposób dogodny dla użytkowników (ewidencja ludności, gruntów, pojazdów) oraz powiązania tych baz z cyfrową wielowarstwową mapą miasta zbudowaną w ramach Małopolskiego Systemu Informacji Przestrzennej,
- doskonalenie bazy informacyjnej na potrzeby lokalnych władz samorządowych i innych podmiotów,
- stworzenie warunków umożliwiających dokonywanie analiz dla potrzeb planowania rozwoju miasta i podejmowania decyzji,
- współpraca z dysponentami baz danych innych szczebli samorządu oraz firm zarządzających infrastrukturą w mieście i regionie,
- powszechne wykorzystanie poczty elektronicznej w procedurach i przepływie informacji we wszystkich strukturach miejskich,
- podłączenie kolejnych lokalizacji Urzędu do miejskiej sieci MAN,
- w dziedzinach o wyraźnie określonej specjalizacji fachowej, znacznych przepływach finansowych, dużej pracochłonności dla zarządu, może być powoływana poza strukturami Magistratu jednostka typu "zarząd", która zajmie się definiowaniem zadań szczegółowych na podstawie polityki miasta, zlecaniem ich wykonania oraz odbiorem prac,
- w całej strukturze jednostek i zakładów budżetowych oddzielenie funkcji określania zadań i odbioru prac od bezpośredniego wykonawstwa prac,
- wprowadzenie budżetowania zadaniowego i odpowiedniej rejestracji kosztów - także we wszystkich jednostkach i zakładach budżetowych miasta,
- regulowanie przez Miasto zobowiązań finansowych z tytułu realizacji przez podmioty prywatne inwestycji w zakresie infrastruktury miejskiej (np. układ drogowy w rejonie hipermarketu Carrefour).

4. Komunikacja społeczna

A. Cele szczegółowe:

- skuteczna obsługa obiegu przepływu informacji między mieszkańcami i samorządem,
- podnoszenie wizerunku Gminy na płaszczyźnie lokalnej oraz regionalnej.

B. Kierunki realizacji celów:

- rzetelne i pełne informowanie społeczności miasta zarówno o planowanych działaniach i rozstrzygnięciach, jak i towarzyszących im uwarunkowaniach,
- podejmowanie szczególnie istotnych decyzji przy partycypacji społecznej, czemu będą służyć szeroko rozumiane konsultacje społeczne,
- zapoznavanie się z opiniami mieszkańców-społeczności lokalnych przez podejmujących decyzje tj. Radę i Zarząd Miasta jak również przez przygotowujących projekty decyzji urzędników.

C. Instrumenty realizacji celów:

- ciągły serwis informacyjny dla mediów,
- strona internetowa,
- regularne publikowanie własnych wydawnictw informacyjnych,
- prowadzenie specjalnych kampanii informacyjnych dla wybranych zagadnień i grup mieszkańców,
- bieżącą analizę informacji i opinii wyrażanych w mediach,
- regularne badanie opinii mieszkańców w podstawowych sprawach związanych z funkcjonowaniem Miasta,
- specjalne badanie opinii publicznej w sprawach dotyczących konkretnych decyzji i polityk,
- koordynowanie kontaktów pracowników UMK z mediami.

5. Współpraca krajowa i zagraniczna

5.1 Współpraca krajowa.

A. Cele szczegółowe:

- wspieranie działań zmierzających do współpracy regionalnej,
- promowanie idei samorządności lokalnej,
- promocja turystyczna i gospodarcza Krakowa na forum lokalnym.

B. Kierunki realizacji celów:

- współdziałanie w rozwiązywanie wspólnych problemów dużych miast (w zakresie kultury, oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej, bezpieczeństwa, ochrony środowiska),
- koordynacja współpracy miast bliźniaczych,
- współpraca z gminami i powiatami sąsiedzkimi zmierzająca do:
  - wspólnego podejmowania inwestycji o charakterze ponadlokalnym (np. doprowadzenie wód zlewni Raby do stanu naturalnej czystości, zabezpieczanie zbiorników wody pitnej, etc.),
  - podtrzymania i upowszechniania tradycji historycznych i kulturalnych
  - przygotowanie strategii regionu dla potrzeb ewentualnych igrzysk olimpijskich.

C. Instrumenty realizacji celów:

- realizacja "Umowy Metropolitalnej" opartej na projektach przygotowanych dla obszaru metropolitalnego Krakowa, uwzględniającej podstawowe zasady i kierunki współpracy z gminami sąsiednimi w zakresie:
  - planowania przestrzennego,
  - gospodarki komunalnej,

- inwestycji publicznych, w tym w szczególności komunikacyjnych (lotnisko, kolej, drogi),
- pozyskiwania funduszy pomocowych,
- rozwoju samorządności terytorialnej i gospodarczej,
- aktywne uczestnictwo w stowarzyszeniach i związkach komunalnych,
- współuczestnictwo w przygotowywaniu projektów ustaw sejmowych.

5.2 Współpraca zagraniczna.

A. Cele szczegółowe:

- wzmocnienie i promocja dziedzictwa środkowo-europejskiego oraz wartości kulturowych Krakowa dla uzyskania korzyści zarówno dla kultury i nauki, jak i gospodarki Krakowa (w szczególności wykorzystanie uzyskanego przez Kraków tytułu Europejskiej Stolicy Kultury w roku 2000 i możliwości ewentualnej organizacji Olimpiady Zimowej),
- transformacja oraz aktywizacja gospodarcza w celu zajęcia znaczącej pozycji wśród miast europejskich, zmierzająca w kierunku wysokich technologii, kultury i turystyki,
- przenoszenie na grunt krakowski, dobrych doświadczeń miast zagranicznych w zakresie organizacji gospodarki komunalnej, budżetowania, realizacji i finansowania inwestycji, planowania przestrzennego dla zrównoważonego rozwoju miasta,
- utrzymywanie tradycyjnych związków kulturowych w obszarze Europy Środkowej i Wschodniej, w tym przede wszystkim ze środowiskami polskimi za granicą,
- dbałość o zachowanie znaczenia Krakowa w Europie Środkowej po włączeniu Polski do Unii Europejskiej,
- promocja gospodarcza Miasta i regionu, ukierunkowana na inwestorów strategicznych,
- kierunki realizacji celów uczestnictwo polityczne w integracji europejskiej i aktywne kształtowanie roli miast polskich w tym procesie,
- uczestnictwo w procesach dostosowawczych zmierzających do pełnego włączenia Polski do Unii Europejskiej, w szczególności dostosowywanie standardów prawnych i organizacyjnych do wymogów integracji, w tym korzystanie z programów międzynarodowych finansowanych przez Unię Europejską, (USAID i bilateralnie),
- możliwość korzystania z zagranicznych funduszy pomocowych umożliwiających poznanie rozwiązań prawnych, administracyjnych i organizacyjnych w wielu dziedzinach, istotnych dla rozwoju miast europejskich,
- aktywne uczestnictwo w pracach organizacji międzynarodowych, szczególnie tych, które stwarzają miastu szansę udziału w europejskich procesach integracyjnych, wykorzystując wiedzę, doświadczenie, a także środki tych organizacji (umiarkowanie angażując środki własne),
- dwustronna współpraca w ramach konkretnych programów i dziedzin z innymi miastami.

B. Instrumenty realizacji celów:

- kontynuacja współpracy partnerskiej z miastami Europy Zachodniej, w zakresie określonym w dwustronnych umowach partnerskich,
- ścisła współpraca z miastami Kultury Europejskiej,
- w ramach zacieśniania więzi regionalnych rozwijanie kontaktów z miastami Europy Środkowej i Wschodniej,
- uczestnictwo w pracach komitetów Eurocities oraz organizacjach i stowarzyszeniach o charakterze międzynarodowym,
- wymiana edukacyjna i kulturalna dzieci i młodzieży.

3. Programy w dziedzinach programowania

I. Zdrowie i Opieka Społeczna

1. Zdrowie

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
Miejski Plan Zdrowotny.	
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 1999 (uchwała Nr XXIII/169/99 RMK z dnia 9.06.1999 r.),	program szkoleń dla liderów środowiskowych, lekarzy pierwszego kontaktu, kadry profesjonalnej i nieprofesjonalnej zajmującej się pomaganiem osobą uzależnionym i rodzinom,
programy w zakresie profilaktyki: kardiologicznej, toksykologicznej, nikotynowej, chorób niedoboru, osteoporozy, wypadków dzieci,	wspieranie programów dla dzieci, młodzieży i rodzin realizowanych w trakcie obozów terapeutycznych,
programy promocji: zdrowego stylu życia, zdrowej żywności i wody, szczepień ochronnych, zdrowia kobiet.	programy profilaktyczne dotyczące uzależnień we wszystkich szkołach - Pakiet Edukacyjny „Moje Zdrowie”,
	program antynikotynowy,
	program przeciwdziałania narkomanii,
	program profilaktyki uzależnień.

2. Pomoc społeczna

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
program mieszkań chronionych,	program rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych,
prowadzenie i wspieranie działań o charakterze opiekuńczo - wychowawczym.	miejska strategia w zakresie pomocy społecznej.
Pilotażowy lokalny program pomocy społecznej w postaci dofinansowania do opłat mieszkaniowych - uchwała nr XXIII/160/99 z dnia 9 czerwca 1999 r.	

3. Bezrobocie

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
strategia rynku pracy	zespół przy Prezydencie Miasta Krakowa ds. zatrudnienia i bezrobocia,
	podzespół ds. zwolnień w edukacji spowodowanych reformą w oświacie i niżem demograficznym,
	pośrednictwo pracy "non stop praca".

II. Bezpieczeństwo Publiczne

1. Policja

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
	program poprawy bezpieczeństwa na terenie Krakowa

2. Straż Miejska

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
program sąsiedzkiego czuwania	patrolowanie osiedli w godzinach popołudniowych i nocnych
współpraca z Komendą Wojewódzką Policji	
zasady utrzymania czystości i porządku - Uchwała RMK LXXXVII/843/97 z dn. 27.08.1997 r.	

3. Ochrona Przeciwpowarowa

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
	program strategicznego rozwoju Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie na lata 2000-2004

4. Ochrona przeciwpowodziowa

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
	lokalny program redukcji strat powodziowych i prewencji na terenie Gminy Kraków
plan działania na wypadek katastrofy powodzi	
program i studium pomiarów dla ochrony Krakowa przed powodzią	

III. Transport

A. Układ transportowy Miasta

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
polityka transportowa miasta program poprawy układu komunikacyjnego (URMK Nr VII/58/94 z dn. 16.11.1994 r)	
polityka finansowa Gminy Kraków w zakresie oświetlenia ulic w mieście (URMK NR XXV/244/95 z dn. 5.07.95 r, URMK NR CI/945/97 z dn. 17.12.97 r, URMK NR CI/944/97 z dn. 17.12.97r.; URMK Nr CIII/963/98 z dn.7.01.98r)	
Studium Parkingowe (ALTRANS)	program budowy i modernizacji ulic lokalnych
Opracowanie bazy danych oraz analiza stanu sieci dróg w Krakowie	
program budowy i modernizacji sygnalizacji świetlnej	
program budowy barier rozdzielających kierunki ruchu	
program rozbudowy sieci ścieżek rowerowych	

Komunikacja zbiorowa

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
program modernizacji i odtworzenia infrastruktury tramwajowej torowej, sieciowej i podstacyjnej (UZMK NR 697/96 z dn. 27 czerwca 1996 r)	program włączenia kolei do obsługi komunikacyjnej miasta
program remontów modernizacyjnych podstacji trakcyjnych	program realizacji priorytetów w ruchu dla pojazdów transportu zbiorowego
program odnowy taboru komunikacji miejskiej oraz ustalenie taryfy opłat w lokalnym transporcie zbiorowym (URMK z dn. 10.07.1996 r Nr LV/497/96, URMK NR CXXII/1080/98 z dn. 17.06.98 r)	program realizacji dworców i pętli autobusowych integrujących systemy transportu zbiorowego (dla eliminacji podmiejskiego transportu zbiorowego z obszaru śródmiejskiego)

IV. Gospodarka Komunalna i Infrastruktura Techniczna

1. Zaopatrzenie w wodę i systemy kanalizacyjne

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
Realizacja ustaleń obowiązujących Gminę Kraków w/g Programu przyjętego przez Związek Gmin w Statucie Związku Gmin Dorzecza Górnej Raby i Krakowa (URM NR XC/873/97 z dn. 24.09.97 r)	analiza ewentualnej potrzeby i możliwości zapewnienia Miastu w najbliższych latach nowych, (dodatkowych, awaryjnych) źródeł wody, bądź uzasadnionej z nich rezygnacji
Plan działalności i rozwoju MPWiK S.A. na lata 2000-2009	program poprawy jakości wody pitnej
URM NR XII/127/95 z dn. 24.01.95 r. w sprawie polityki inwestycyjnej oraz taryfy wodno-ściekowej w latach 1995-2004 (wymaga aktualizacji), U ZMK nr 721/96 z dnia 27.06.99 r. w sprawie aktualizacji granic systemu centralnego kanalizacji m. Krakowa	
program modernizacji i rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę i systemów kanalizacji (Uchwała RMK nr XXIII/163/99 z dnia 9.06.99 r. w sprawie kierunków polityki rozbudowy, modernizacji oraz eksploatacji systemu odwodnienia miasta)	Opracowanie metody i kryteriów hierarchizacji, zadań realizowanych w ramach programu rozbudowy, modernizacji oraz eksploatacji systemów odwodnień terenów miasta (zgodnie z wytycznymi zawartymi w Studium odprowadzenia wód opadowych z terenów peryferyjnych miasta Krakowa
Studium odprowadzenia wód opadowych z terenów peryferyjnych miasta Krakowa	

2. Energetyka i gazownictwo

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
program przedsięwzięć termomodernizacyjnych (ustawa 18.12.DZ. U. Nr 162)	Założenia do planu zaopatrzenia Gminy w ciepło zgodnie z wytycznymi ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta
Program likwidacji niskiej emisji	
Program odnowy i modernizacji istniejących urządzeń grzewczych	
Program modernizacji oświetlenia miasta	

3. Gospodarka odpadami

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
program gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Kraków (uchwała Nr CV/970/98 RMK z dn. 28.01.98r ,uchwała Nr CXX/1074/98 RMK z dn. 10.06.98 r)	program wdrażania systemu gospodarki odpadami

4. Łączność

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
program rozbudowy Miejskiej Sieci Komputerowej ACK CYFRONET	budowa infostrad telekomunikacji
program realizacji zintegrowanego systemu informatycznego wspomaganie zarządzania miastem (URM NR VIII/78/94 z dn. 30.11.94 r, Nr VI/69/98 z dn. 30.12.98 r)	

5. Cmentarnictwo

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
program inwestycji cmentarnych (uchwała Nr CXIX/1050/98 RMK z dn. 3.06.98)	program działań na rzecz akceptacji społecznej budowy spopieliarni zwłok

V. Ochrona Środowiska i Rolnictwo

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
	program zrównoważonego rozwoju ochrony środowiska

1. Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
program dofinansowywania zamiany domowych palenisk węglowych na ekologiczne	
program ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery z głównych źródeł przemysłowych	
Program ograniczenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych	

2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
	program ochrony wód piasków bogucickich przed degradacją (we współpracy ze służbami wojewódzkimi)
	program właściwego zagospodarowania wód podziemnych Krakowa (we współpracy ze służbami wojewódzkimi)

3. Ochrona powierzchni ziemi (gleb)

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
	program ochrony zasobów gruntów rolnych i leśnych

4. Edukacja Ekologiczna

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
program powszechnej edukacji ekologicznej	

5. Zieleń miejska

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
Kompleksowy program rozwoju zieleni dla Krakowa (uchwała ZMK nr 764/97 z dnia 10 lipca 1997)	
program realizacji inwestycji z zakresu budowy parków miejskich (Uchwała nr	

6. Gospodarka leśna

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
Inwentaryzacja i plan zarządzania lasami nie stanowiących własności Skarbu Państwa (lasy komunalne i lasy osób fizycznych)	program poprawy stanu zdrowotnego i sanitarnego w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa
Zwiększanie lesistości miasta poprzez dofinansowywanie zalesień gruntów stanowiących własność osób fizycznych	

7. Rolnictwo

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
udział w małopolskim programie rozwoju wsi i rolnictwa	program realizacji zadań z zakresu rolnictwa w Gminie

VI. Mieszkalnictwo

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
„Polityka w zakresie budownictwa mieszkaniowego (ze szczególnym uwzględnieniem mieszkań komunalnych) – nieuchwalana odrębnie, stanowiła załącznik do „Polityki Rozwoju Przestrzennego i Ochrony Środowiska” - uchwała Nr CXIII/758/94 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 maja 1994 r	nowelizacja polityki mieszkaniowej Miasta Krakowa
Programy scaleń terenów pod budownictwo mieszkaniowe jako realizacja „Polityki scaleń gruntów na cele mieszkaniowe” wg uchwały Nr XLVI/426/96 RMK z dnia 10 kwietnia 1996 r oraz Nr XV/118/99 z dnia 14 kwietnia 1999 r	program modernizacji obiektów z „wielkiej płyty” (stanowiących własność Gminy i innych podmiotów)
Polityka pozyskiwania mieszkań przez Gminę Kraków (Uchwała Nr XIV/111/99 Rady Miasta Krakowa z dnia 31 marca 1999r)	
Polityka czynszowa zawarta w uchwałach: Nr LXXXVI/810/97r RMK z dnia 9 lipca 1997 r., Nr CI/939/97 RMK z dnia 17 grudnia 1997 r.	
Polityka remontowa zawarta w uchwałach ZMK: Nr 376/93 z dnia 6 września 1993 r, Nr 225/95 z dnia 30 marca 1995 r, Nr 256/95 z dnia 6 kwietnia 1995 r, Nr 311/97 z dnia 5 kwietnia 1997 r., uchwała Nr LXIV/629/96 RMK z dnia 20 listopada 1996 r., uchwała Nr LXIV/630/96 RMK z dnia 20 listopada 1996 r. „Strategia remontowa zasobu mieszkaniowego Gminy Miasta Krakowa” – opracowana przez Wydział Lokali i Budynków – luty 1997 r	
Zasady zaspokajania potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej Gminy Kraków oraz kryteriów wyboru osób, z którymi umowy najmu powinny być zawierane w pierwszej kolejności – uchwała Nr LVI/529/96 RMK z dnia 17 lipca 1996r	
Rozwój budownictwa mieszkaniowego w ramach Towarzystw Budownictwa Społecznego – uchwały RMK: Nr XXXVIII/377/96 z dnia 3 stycznia 1996 r., Nr XXI/147/99 RMK z dnia 26 maja 1999 r.	
Lokalne Inicjatywy Inwestycyjne uchwały RMK: Nr XLII/397/96 z dnia 21 lutego 1996 r., Nr LIV/482/96 z dnia 26 czerwca 1996 r., Nr LXII/610/96 z dnia 23 października 1996 r., Nr LXIV/631/96 z dnia 20 listopada 1996 r., Nr XC/870/97 z dnia 24 września 1997 r., Nr VI/62/98 z dnia 23 grudnia 1998 r.	
Lokalne Inicjatywy Mieszkaniowe- uchwała: Nr XCIV/893/97 RMK z dnia 5 listopada 1997 r., uchwała Nr 1224/98 ZMK z dnia 28 września 1998 r.	
Program „Konsorcjum” – uchwała Nr XIV/111/99 RMK z dnia 21 marca 1999 r.	
Zasady zbywania lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Kraków - uchwała Nr CVI/980/98 RMK z dnia 18 lutego 1998 r., uchwała Nr CXXII/1108/98 RMK z dnia 18 czerwca 1998 r.	
Współdziałanie z przedstawicielami najemców w sprawach zarządu lokalami tworzącymi mieszkaniowy zasób Gmin Kraków – uchwała Nr XXI/212/95 RMK z dnia 24 maja 1995 r.	

VII. Edukacja

1. Proces dydaktyczny i wychowawczy

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
zapobieganie przestępczości i agresji wśród dzieci i młodzieży (uchwała Nr CXI/1049/98 RMK z dnia 21.05.1998r.)	program zagospodarowania czasu popołudniowego dzieci i młodzieży
tryb i zasady nagradzania uczniów krakowskich samorządowych szkół podstawowych i ponadpodstawowych za szczególne osiągnięcia w konkursach przedmiotowych, olimpiadach i innych formach współzawodnictwa szkolnego oraz ich nauczycieli - opiekunów (uchwała Nr CXIII/1010/98 RMK z dnia 8.04.1998 r.)	program pomocy psychologiczno - pedagogicznej dla rodzin

VIII. Kultura Fizyczna

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
stosowanie ulg dla klubów, sportowych spółek akcyjnych i stowarzyszeń sportowych Miasta Krakowa w zakresie podatków i opłat z tytułu użytkowania majątku Gminy	program w zakresie budowy i modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych
współdziałanie Gminy w organizacji w roku 2000 Mistrzostw Europy Seniorów w zapasach w stylu klasycznym (uchwała Nr LXXXII/780/97 RMK z dnia 21.05.1997 r.)	potencjalny program organizacji Olimpiady Zimowej
	program budowy krytych basenów pływackich dla potrzeb młodzieży szkolnej

IX. Kultura i Ochrona Zabytków

1. Kultura

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
"Kraków 2000" - uchwała Nr RMK XIV/153/95 z dn. 15.03.1995 r.	promocja Krakowa jako międzynarodowego centrum kultury
współpraca międzynarodowa z miastami i regionami partnerskimi	
współfinansowanie instytucji kulturalnych	

2. Ochrona Zabytków.

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
dofinansowanie rewaloryzacji i rewitalizacji substancji zabytkowych miasta	ochrona substancji mieszkaniowej w historycznych zespołach urbanistycznych
	ochrona substancji kulturowej miasta przed niekontrolowanym rozwojem turystyki

X. Gospodarowanie Mieniem Miasta

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
„Polityka wykorzystania terenów stanowiących własność komunalną i własność Skarbu Państwa”) - nieuchwalana odrębnie, stanowiła załącznik do „Polityki Rozwoju Przestrzennego i Ochrony Środowiska” – uchwała Nr CXIII/758/94 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 maja 1994 r.	opracowanie zasad po przygotowaniu polityki gospodarowania Mieniem Miasta
„Polityka scaleń gruntów na cele mieszkaniowe” – uchwały RMK: Nr XLVI/426/96 z dnia 10 kwietnia 1996 r. - oraz Nr XV/118/99 z dnia 14 kwietnia 1999 r.	

XI. Rozwój Gospodarczy Miasta

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
obszary strategiczne - uchwała RMK XLII/395/96 z dn. 21.02.1996 r.	realizacja polityki przestrzennej miasta na etapie wydawania decyzji WZiZT i pozwoleń na budowę
studium uwarunkowań i kierunków rozwoju	konsekwentny i aktywny marketing miasta
plany miejscowe	program wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości
zasady realizacji polityki Gminy w zakresie zagospodarowania i funkcjonowania targowisk – uchwała ZMK Nr 1063/95 z dn. 20.11.1995 r.	tworzenie instytucji otoczenia rynkowego
	program zagospodarowania w celach rekreacyjnych obszarów wzdłuż dopływów Wisły oraz w otoczeniu zbiorników wodnych
	program zagospodarowania w celach turystycznych i rekreacyjnych obszarów dawnych fortyfikacji

XII. Zarządzanie Miastem

1. Rada, Zarząd, Dzielnice

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
statutowe	program wspierania inicjatyw obywatelskich

2. Magistrat i jednostki miejskie

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
statutowe	podnoszenie kwalifikacji poprzez system szkoleń kierunkowych
program działania Miejskiego Centrum Informatyki (w tym tworzenie bazy informacji o mieście w ramach Małopolskiego Systemu Informacji Przestrzennej)	tworzenie bazy informacji o sieci handlowo – usługowej (w tym I obwodnica – targowiska)
reforma magistratu	

3. Komunikacja społeczna

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
serwis informacyjny (media, Internet)	budowa systemu partycypacji społecznej dla głównych inwestycji miejskich
	badania opinii społecznej związane z politykami miasta

4. Współpraca krajowa i zagraniczna

programy istniejące	programy proponowane do opracowania
aktywne uczestnictwo w stowarzyszeniach i związkach komunalnych	Umowa Metropolitalna
współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami międzynarodowymi	promocja Krakowa jako potencjalnej siedziby agend UE
uczestnictwo w programach pomocowych UE	

4. Kierunki inwestowania

A. Inwestycje uznane za strategiczne dla Krakowa.

1. Most Zwierzyniecki wraz z dojazdami.
2. Trasa Kotlarska, w tym budowa mostu.
3. Trasa Zwierzyniecka, w tym budowa Mostu Pychowickiego.
4. Trasa Nowohucka.
5. Układ komunikacyjny w obszarze Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego.
6. Krakowski Szybki Tramwaj, I etap - linia tramwajowa Kurdwanów-Kamienna, w tym:
  - budowa odcinka Kurdwanów - Wielicka wraz z węzłem przy ul. Wielickiej,
  - budowa odcinków określonych w studium zintegrowanego transportu komunikacji zbiorowej.
7. Alternatywny przebieg dla trasy E77 (odc. od ul. Opolskiej do ul. Zakopiańskiej), w tym:
  - Realizacja węzła al. Jana Pawła II, Nowohucka, Stelli Sawickiego,
  - Realizacja ulicy Góralskiej:
    - etap I: odcinek od ul. Kamieńskiego do ul. Wadowickiej,
    - etap II: budowa pętli i włączenie do ul. Brożka.
8. Ul. Nowotarska:
  - zad. 1 - ul. Podmokła - ul. Witosa,
  - zad. 2 - ul. Witosa - ul. Góralska.
9. Skomunikowanie terenów rozwojowych:
  - ul. Grota Roweckiego – ul. Gronostajowa,
  - ul. Podgórk Tynieckie – ul. Skotnicka wraz z łącznicą,
  - ul. Witosa (modernizacja i przedłużenie).
10. Wielofunkcyjna hala sportowa.
11. Centrum koncertowo - kongresowe.

B. Inwestycje w dziedzinach programowania.

Zdrowie i opieka społeczna

Modernizacja i budowa obiektów służby zdrowia i pomocy społecznej
---

Bezpieczeństwo publiczne

Program poprawy bezpieczeństwa publicznego
--

Program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (oświetlenie ciągów, sygnalizacja świetlna, korekty układów drogowych, budowa progów zwalniających)
--

Program ochrony przeciwpowodziowej

Transport

Budowa i modernizacja ulic lokalnych

Program poprawy układu komunikacyjnego miasta

Program budowy ścieżek rowerowych

Modernizacja i odtworzenie torowisk tramwajowych
--

Remonty modernizacyjne podstacji trakcyjnych
--

Gospodarka komunalna i infrastruktura techniczna

Program cementarnictwa

Program gospodarki odpadami

Ochrona środowiska i rolnictwo

Program ochrony i kształtowania zieleni miejskiej

Mieszkalnictwo

Program pozyskiwania mieszkań (TBS, Konsorcjum, pensjonaty socjalne, wykupy mieszkań)

Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe - realizacja zadań w trybie Lokalnych Inicjatyw Mieszkaniowych
---

Zadania inwestycyjne Gminy Kraków realizowane w trybie Lokalnych Inicjatyw Inwestycyjnych
---

Edukacja

Program budowy i modernizacji placówek oświatowo-wychowawczych
--

Kultura fizyczna

Budowa lub modernizacja obiektów rekreacyjnych i sportowych

Kultura i ochrona zabytków

Kapliczki i pomniki miejskie

Program iluminacji obiektów

Współfinansowanie rewaloryzacji i modernizacji obiektów zabytkowych
---

Modernizacja i adaptacja budynków na cele kulturalne
--

Gospodarowanie mieniem miasta

Program pozyskiwania terenów i wypłaty odszkodowań za wywłaszczone i przejęte na rzecz Gminy Kraków nieruchomości
---

Realizacja decyzji Urzędu Wojewódzkiego o strefie ochronnej Wysypiska Barycz - wykup
--

Rozwój gospodarczy miasta

Budowa infrastruktury technicznej na terenach rozwojowych miasta
--

Zarządzanie miastem

Program modernizacji budynków administracji samorządowej
--

Program modernizacji systemu informatycznego UMK
--

Konkurs dzielnic

Program zadań priorytetowych i powierzonych Dzielnic
--